

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

OBSAH

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

55. Aplikácia ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona z hľadiska časovej pôsobnosti Trestných zákonov - I. Súd rozhodujúci o aplikácii ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona v prípade skutku, ktorý bol spáchaný pred účinnosťou Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. a bol právne hodnotený ako trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, je povinný skúmať s prihliadnutím na ustanovenie § 16 ods. 1 skoršieho Trestného zákona a § 2 ods. 1 nového Trestného zákona, t. z. zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (upravujúce časovú pôsobnosť oboch zákonov), či použitie nového zákona ako celku, nie je pre obžalovaného priaznivejšie.
- Podľa prechodného ustanovenia § 437 ods. 5 Trestného zákona sa ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona vzťahuje aj na osobu, ktorá bola potrestaná za niektorý z trestných činov uvedených v § 43 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. - Trestný zákon v žnem neskorších predpisov, ale iba pod podmienkou, že táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 47 ods. 2 Trestného zákona po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, t. j. po 1. januári 2006.
- II. Pokiaľ táto podmienka nie je splnená, možno takého páchatela potrestať podľa neskoršieho Trestného zákona len trestom odňatia slobody v rámci trestnej sadzby uvedenej v § 188 ods. 2 Trestného zákona, modifikovanej podľa § 38 ods. 5 Trestného zákona. Skutočnosť dvojnásobného odsúdenia a zároveň potrestania obžalovaného za trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona, účinného do 1. januára 2006, cez transpozičné ustanovenie § 437 ods. 1 nového Trestného zákona v zmysle § 38 ods. 5 Trestného zákona znamená naplnenie znaku opätovného spáchania zločinu, s nutnosťou zvýšenia dolnej hranice ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu.....7
56. Posudzovanie okolností hodných osobitného zreteľa v zmysle § 43 ods. 1, veta za bodkočiarkou Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, pri ukladaní trestu odňatia slobody nad 25 rokov, podľa zásady „trikrát a dost“.....13
57. Podmienky preukázania subjektívnej stránky trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 prvá alinea

---

Trestného zákona účinného do 1. januára 2006.

Podmienky naplnenia dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Trestného poriadku v kontexte s dovolacím dôvodom uvedeným v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku - I. Trestný čin falšovania a po-

zmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 prvá alinea Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 je dokonaný už okamihom vyhotovenia nepravnej listiny alebo okamihom podstatného pozmenenia jej obsahu.

Na dokonanie tohto trestného činu podľa druhej alinei sa vyžaduje, aby došlo k použitiu falšovanej alebo pozmenenej listiny, pričom z hľadiska naplnenia znakov subjektívnej stránky sa vyžaduje, aby páchatel vedel, že ide o falšovanú alebo pozmenenú listinu. Na preukázanie subjektívnej stránky preto nestačí zistenie o nedostatočnej miere opatrnosti páchatela pri získaní takej listiny alebo pri nakladaní s takou listinou.

II. Konštrukcia a štruktúra jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Trestného poriadku, resp. aj § 374 ods. 3 Trestného poriadku stanovuje, že dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu vo veci samej, je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie preto nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Touto formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenapĺňa 22

- 58. Vo vzťahu k rozhodnutiu o treste dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku vylučujú použiť ako ďalší dôvod dovolania ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku pri nepoužití § 40 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 - I. Trestný poriadok upravuje vo vzťahu k výroku o treste dva dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. h), a to v prípade, ak bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby alebo ak**

bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

II. Uvedený spôsob vymedzenia do volacích dôvodov vo vzťahu k rozhodnutiu o treste potom vylučuje použiť ako dôvod dovolania ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku s poukazom na skutočnosť, že súd pri ukladaní trestu nepoužil ustanovenie § 40 ods. X Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody, lebo uplatnený do volacích dôvod nie je obsahovo naplnený. Nepoužitie tohto ustanovenia súdom pri rozhodovaní o výroku o treste zjavne nie je otázkou právneho posúdenia skutku ani nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia.....28

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

59. **Účinky vkladu do katastra nehnuteľností** - rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci (§ 47 Občianskeho zákonníka). Účinky vkladu podľa § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka spočívajú v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, t. j. vo vecnoprávných následkoch, a nie v obligačnoprávných následkoch (v účinnosti) zmluvy, ktoré nastali platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy (§ 44 ods. 1 Občianskeho zákonníka).
Viazanosť účastníkov ich prejavmi vôle, smerujúcimi k prevodu vlastníckeho práva sa vzťahuje aj na dedičov zomrelého účastníka.....35
60. **Dedičstvo, vklad do katastra nehnuteľností** - ak rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nehnuteľností nenadobudlo právoplatnosť za života prevodcu (a právne účinky vkladu nenastali ku dňu podania návrhu na vklad alebo v deň uvedený v návrhu na vklad), nehnuteľnosti boli v čase smrti prevodcu v jeho vlastníctve a patria do dedičstva po ňom.....40
61. **Naliehavý právny záujem - § 80 písm. c) O. s. p.** - naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľnosti nie je daný, ak sa práva k nehnuteľnosti dotýka ďalšia právna zmena v zmysle § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastru nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon).....46

-
- 62. Právne úkony, konanie štatutárneho orgánu obce** - ak štatút mesta určuje hodnotu majetkových práv, ktoré podliehajú vždy schváleniu mestského zastupiteľstva, nemôže štatutárny orgán mesta - primátor platne prevziať ručiteľský záväzok, ktorý určenú hodnotu presahuje.
Bez schválenia mestským zastupiteľstvom je takýto právny úkon neplatný.....59
- 63. Rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad** - vkladové konanie predstavuje rozhodovací procesný postup, pri ktorom správa katastra, ako správny orgán, na základe predložených písomných podkladov posudzuje komplexne skutkové a právne skutočnosti (podmienky vkladu podľa § 31 ods. 1, 2 katastrálneho zákona a § 36b ods. 2 vyhlášky č. 79/1996 Z. z.), ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Výsledkom tohto rozhodovacieho postupu je rozhodnutie o povolení vkladu alebo rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad.....69

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

55. ROZHODNUTIE

I. Súd rozhodujúci o aplikácii ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona v prípade skutku, ktorý bol spáchaný pred účinnosťou Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. a bol právne hodnotený ako trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, je povinný skúmať, s prihliadnutím na ustanovenie § 16 ods. 1 skoršieho Trestného zákona a § 2 ods. 1 nového Trestného zákona, t. z. zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (upravujúce časovú pôsobnosť oboch zákonov), či použitie nového zákona, ako celku, nie je pre obžalovaného priaznivejšie.

Podľa prechodného ustanovenia § 437 ods. 5 Trestného zákona sa ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona vzťahuje aj na osobu, ktorá bola potrestaná za niektorý z trestných činov uvedených v § 43 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. - Trestný zákon v znení neskorších predpisov, ale iba pod podmienkou, že táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 47 ods. 2 Trestného zákona po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, t. j. po 1. januári 2006.

II. Pokiaľ táto podmienka nie je splnená, možno takého páchatela potrestať podľa neskoršieho Trestného zákona len trestom odňatia slobody v rámci trestnej sadzby uvedenej v § 188 ods. 2 Trestného zákona, modifikovanej podľa § 38 ods. 5 Trestného zákona. Skutočnosť dvojnásobného odsúdenia a zároveň potrestania obžalovaného za trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona, účinného do 1. januára 2006, cez transpozičné ustanovenie § 437 ods. 1 nového Trestného zákona v zmysle § 38 ods. 5 Trestného zákona znamená naplnenie znaku opätovného spáchania zločinu s nutnosťou zvýšenia dolnej hranice ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2007,
sp. zn. 2 To 7/2007)

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 258 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, účinného do 1. januára 2006, zrušil v celom rozsahu rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. februára 2007, sp. zn. 7 T 6/05, a v zmysle § 259 ods. 3 Trestného poriadku meritórne vo veci rozhodol.

Z o d ô v O d n e n i a :

Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 26. februára 2007, sp. zn. 7 T 6/05, bol obžalovaný R. R. na skutkom základe uvedenom v tomto rozsudku Najvyššieho súdu uznaný za vinného z trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona (v znení účinnom do 1. januára 2006) a odsúdený podľa § 234 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 43 ods. 1 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 20 (dvadsať) rokov.

Podľa § 39a ods. 2 písm. c) Trestného zákona bol na výkon tohto trestu zaradený do III. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie obžalovaný R. R., ktoré odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu. Uviedol v ňom, že v konaní predchádzajúcom napadnutému rozsudku došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, garantovaného Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keď krajský súd postupom podľa § 31 ods. 3 Trestného poriadku nerozhodol o námietke zaujatosti, ktorú vzniesol proti predsedm'čke senátu ešte 21. februára 2007, t. j. pred meritóym rozhodnutím vo veci. Pokiaľ ide o rozsudok, samotný obžalovaný namietal protiústavnosť ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona (v žnem' účinnom do 1. januára 2006) obsahujúceho tzv. zásadu „trikrát a dost“, ktoré prvostupňový súd aplikoval pri rozhodovaní o treste, pretože obsahuje v trestnom práve neprípustnú r etr o aktivitu. Z tohto dôvodu mal rozhodujúci súd konanie prerušiť a obrátiť sa na Ústavný súd Slovenskej republiky.

Z uvedených dôvodov obžalovaný R. R. navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 259 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Zástupca generálneho prokurátora Slovenskej republiky navrhol na verejnom zasadnutí odvolanie obžalovaného zamietnuť podľa § 256 Trestného poriadku (v znení účinnom do 1. januára 2006) s poukazom na správnosť napadnutého rozsudku vo všetkých jeho výrokochoch.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, postupujúc vzhľadom na ustanovenie § 564 ods. 4 Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) účinného od 1. januára 2006 podľa predpisov dovtedy účinných, t. j. podľa zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v žnem' neskorších predpisov po zistení, že neprichádza do úvahy rozhodnutie podľa § 253, preskúmal podľa § 254 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnu-

tého rozsudku, proti ktorým mohol obžalovaný podať odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, prihliadajúc pritom aj na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané a zistil, že odvolanie obžalovaného R. R. je dôvodné, avšak z iných, než ním uplatnených dôvodov.

V konaní, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku, sa postupovalo v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, zmyslom ktorých je zabezpečenie riadneho objasnenia veci a uplatnenie práva obžalovaného na obhajobu, pričom prvostupňový súd vykonal všetky dôkazy potrebné pre rozhodnutie o žalovanom skutku.

Meritórnemu rozhodnutiu o ňom rozsudkom na hlavnom pojednávaní z 26. februára 2007 neprekážala žiadna okolnosť, najmä nie obžalovaným tvrdené údajné vznesenie námietky zaujatosti proti predsedníčke senátu krajského súdu 21. februára 2007. Podanie obžalovaného s uvedeným dátumom (č.l. 203), ako to vyhodnotila predsedníčka senátu prvostupňového súdu v prípise obžalovanému z 18. apríla 2007, aj podľa názoru odvolacieho súdu, obsahuje jednoznačne iba opravný prostriedok, sťažnosť proti zamietavému uzneseniu krajského súdu z 2. februára 2007, sp. zn. 7 T 6/05, o žiadosti o prepustenie z väzby, ktorú ako nedôvodnú [§ 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, účinného do 1. januára 2006] zamietol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 14. marca 2007, sp. zn. 1 Tost 10/2007. Súčasťou tohto podania nie je námietka zaujatosti, opierajúca sa o niektorých z taxatívne uvedených dôvodov v § 30 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006, o ktorej by sa inak muselo právoplatne rozhodnúť pred rozhodnutím vo veci samej.

Z tohto dôvodu nie je opodstatnený návrh obžalovaného R. R., aby po zrušení napadnutého rozsudku pre porušenie práva na spravodlivý proces sa vec vrátila súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Konanie obžalovaného R. R., uvedené v tzv. skutkovej vete rozsudku krajského súdu, ktoré tento nepoprel a na svoju obhajobu uviedol len to, že mal „okno“ v dôsledku požitia väčšieho množstva alkoholických nápojov, bolo aj podľa zistenia odvolacieho súdu jednoznačne preukázané výpoveďou poškodenej L. H. a svedka M. L., ktorý priebeh činu sledoval z okna svojho bytu, následne obžalovaného zadržal a odovzdal ho privolanej policajnej hliadke.

Správne zistený skutok obžalovaného, podľa Trestného zákona účinného v čase jeho spáchania, vykazuje znaky trestného činu lúpeže podľa § 234

ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, ako to zistil súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku.

Vzhľadom na opätovnosť spáchania tohto trestného činu, z ktorého už bol obžalovaný R. R. dvakrát uznaný za vinného, v druhom prípade ako obzvlášť nebezpečný recidivista v zmysle § 41 ods. 1 Trestného zákona a zároveň bol zaň aj potrestaný, prichádzala do úvahy podľa zákona účinného v čase spáchania činu aplikácia ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona, obsahujúceho zásadu „trikrát a dost“ a uloženie trestu odňatia slobody v minimálnej výmere 20 (dvadsať) rokov. Predchádzajúce prípady obžalovaného sa totiž nevyznačovali žiadnymi mimoriadnymi okolnosťami, pre ktoré by použitie trestnej sadzby odňatia slobody ustanovenej v § 43 bolo pre obžalovaného neprimerane prísne, a preto by sa skoršie odsúdenia obžalovaného nemali vziať do úvahy (§ 299a ods. 4 Trestného zákona).

Krajský súd, ktorý o žalovanom skutku rozhodoval už za účinnosti nového Trestného zákona (zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) účinného od 1. januára 2006, bol povinný skúmať s prihliadnutím na ustanovenia § 16 ods. 1 skoršieho Trestného zákona a § 2 ods. 1 nového Trestného zákona, upravujúce časovú pôsobnosť, či použitie nového zákona ako celku, t. j. tak z hľadiska ustanovení osobitnej časti, ako aj s prihliadnutím na ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, nie je pre obžalovaného priaznivejší. Pokiaľ by bol uvedenú povinnosť splnil, nemohol by v posudzovanej veci aplikovať ako celok Trestný zákon účinný v čase spáchania činu, pretože tento zákon v porovnaní s novým Trestným zákonom účinným od 1. januára 2006 je pre obžalovaného nepriaznivejší, t. j. pre obžalovaného je priaznivejší neskorší Trestný zákon. Za tejto situácie je vylúčené posúdenie trestnosti činu podľa zákona účinného v dobe jeho spáchania, pretože sa musí uplatniť ako výnimka zo zákazu retroaktivit o aktivity, neskorší, pre páchatela priaznivejší zákon.

Trestnosťou činu sa v najširšom chápaní rozumejú všetky podmienky, od ktorých závisí výrok o vine a treste.

Pre otázku, ktorý súhrn trestnoprávných noriem treba použiť, je rozhodujúce porovnanie, ktoré z rôznych posúdení je ako celok pre páchatela najpriaznivejšie. Páchatelov skutok sa posudzuje podľa toho práva, ktoré je pre obžalovaného najpriaznivejšie, a to bez rozdielu, či podľa skoršieho a neskoršieho práva ide o rovnaké, či rôzne skutkové podstaty. Pritom sa použije vo všetkých smeroch buď právo platné v čase činu, alebo len právo neskoršie. Platí teda zásada, že skorší alebo nový zákon treba použiť ako celok. Nemožno teda rozhodovať napr. o vine podľa zákona jedného a o treste podľa zákona ďalšieho.

Použitie nového práva (neskoršieho Trestného zákona) je pre obžalovaného priaznivejšie, ak jeho ustanovenia, posudzované ako celok, poskytujú pre obžalovaného priaznivejší výsledok ako skoršie právo.

Čin obžalovaného R. R. podľa Trestného zákona, účinného od 1. januára 2006, je z hľadiska tripartície trestných činov trestný ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona. Uvedený delikt v porovnaní s trestným činom lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona je prísnejšie trestný, keďže zaň možno uložiť trest odňatia slobody od sedem do dvanásť rokov, kým za trestný Čin lúpeže podľa skoršieho Trestného zákona trest odňatia slobody od päť do dvanásť rokov.

Samotné porovnanie trestných sadzieb uvedených v skutkových podstatách trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, resp. zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona však nie je pre posúdenie trestnosti činu obžalovaného R. R. rozhodujúce.

Podľa zákona účinného v čase spáchania činu by sa totiž neuplatnila trestná sadzba uvedená v § 234 ods. 2 Trestného zákona (päť až dvanásť rokov), ale muselo by sa postupovať podľa § 43 ods. 1 Trestného zákona, ako to urobil krajský súd a obžalovanému by sa musel vymerať minimálne dvadsaťročný trest odňatia slobody, ktorý mu bol aj napadnutým rozsudkom uložený.

Zásadu „trikrát a dosť“ prebral v ustanovení § 47 ods. 2 aj nový Trestný zákon, účinný od 1. januára 2006. Toto ustanovenie, zamerané na prísnejší postih recidivistov, je však na prejednávanej vec neaplikovateľné. Podľa prechodného ustanovenia § 437 ods. 5 Trestného zákona sa ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona vzťahuje aj na osobu, ktorá bola potrestaná za niektorý z trestných činov uvedených v § 43 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, avšak za podmienky, že osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 47 ods. 2 Trestného zákona po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, t. j. po 1. januári 2006. Ostatne uvedená podmienka v posudzovanom prípade splnená nie je, a preto podľa neskoršieho Trestného zákona možno obžalovaného R. R. potrestať len trestom odňatia slobody v rámci trestnej sadzby uvedenej v § 188 ods. 2 Trestného zákona, modifikovanej podľa § 38 ods. 5 Trestného zákona. Fakt dvojnásobného odsúdenia a zároveň potrestania obžalovaného za trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona, účinného do 1. januára 2006, cez transpozíčné ustanovenie § 437 ods. 1 nového Trestného zákona v zmysle § 38 ods. 5 Trestného zákona znamená naplnenie znaku opätovného spáchania zločinu s nutnosťou zvýšenia dolnej hranice ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu.

Spomenutá modifikovaná trestná sadzba za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona je potom od deväť a pol roka do dvanásť rokov.

Uvedený výsledok v celku je pre obžalovaného priaznivejší ako posúdenie trestnosti činu podľa zákona účinného v čase spáchania činu, keďže v takom prípade, vzhľadom na potrebu aplikácie § 43 ods. 1 Trestného zákona, by musel byť postihnutý minimálne dvadsaťročným trestom odňatia slobody.

Z uvedených dôvodov odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vo veci rozhodol podľa § 259 ods. 3 Trestného poriadku, účinného do 1. januára 2006, na podklade správne zisteného skutkového stavu súdom prvého stupňa tak, že obžalovaného R. R. uznal za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona (zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Pri určovaní výmery trestu odňatia slobody v rámci už spomenutej trestnej sadzby prihliadol odvolací súd najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pomery obžalovaného, ako aj možnosť jeho nápravy (§ 34 ods. 4 Trestného zákona), pričom po zvážení všetkých okolností prípadu a osoby páchatela uložil obžalovanému trest odňatia slobody vo výmere jedenásť rokov, t. j. trest celkom pri hornej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby, najmä s ohľadom na špeciálnu recidívu obžalovaného a skutočnosť, že teraz súdeného trestného činu sa dopustil v pomerne krátkej dobe (zhruba jeden a pol roka) od skončenia dlhodobého trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený, ako obzvlášť nebezpečnému recidivistovi, za trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona.

So zreteľom na vyššiu mieru narušenia obžalovaného a závažnosť ním spáchaného trestného činu použil odvolací súd výnimku z pravidla uvedeného v § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, podľa ktorého mal byť obžalovaný zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona ho zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. V tomto smere nedošlo k zhoršeniu postavenia obžalovaného na podklade jeho odvolania a k porušeniu zákazu reformatio in peius, vyplývajúceho z ustanovenia § 259 ods. 3 Trestného poriadku, keďže napadnutým rozsudkom bol obžalovaný pre výkon uloženého trestu podľa § 39a ods. 2 písm. c) Trestného zákona zaradený do tretej - najprísnejšej nápravno-výchovnej skupiny, ktorá podľa § 438 ods. 1 Trestného zákona znamená ústav na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

56.

ROZHODNUTIE

K posudzovaniu okolností hodných osobitného zreteľa v zmysle § 43 ods. 1, veta za bodkočiarkou Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, pri ukladaní trestu odňatia slobody na 25 rokov, podľa zásady „trikrát a dosť“.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. novembra 2006, sp. zn. 2 To 51/2006)

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 258 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006, zrušil v celom rozsahu rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. marca 2006, sp. zn. 5T 4/05, a v zmysle § 259 ods. 3 Trestného poriadku meritórne vo veci rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. marca 2006, sp. zn. 5 T 4/05, bol obžalovaný K. T. odsúdený za trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný zákon“), ktorého sa dopustil ako obzvlášť nebezpečný recidivista podľa § 41 ods. 1 Trestného zákona, z ktorého bol právoplatne uznaný za vinného skorším rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. júna 2005, sp. zn. 5 T 4/05, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2005, sp. zn. 3 To 105/05, podľa § 234 ods. 1 a § 43 ods. 1 Trestného zákona na výnimočný trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťdva rokov. Na výkon tohto trestu bol zaradený podľa § 39a ods. 2 písm. c) Trestného zákona do tretej nápravnovýchovnej skupiny.

Súčasne bol obžalovanému K. T. podľa § 76 ods. 2, § 78 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. uložený ochranný dohľad na tri roky v rozsahu uvedenom v § 77 ods. 1 cit. Trestného zákona s tým, že podľa § 77 ods. 2 a § 51 ods. 3 písm. b) cit. Trestného zákona mu bol počas výkonu ochranného dohľadu uložený zákaz požívať alkoholické nápoje.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie obžalovaný K. T. a krajská prokurátorka.

Obžalovaný K. T. v písomnom odôvodnení svojho odvolania namietal, že je nevinný a nedopustil sa trestného činu, z ktorého bol uznaný za vinného. Poukazoval pritom na výpovede jednotlivých svedkov, ktorí boli krajským súdom vypočutí a ktorí podľa jeho názoru klamali. Vyslovil názor, že jeho odsúdenie je iba dôsledkom toho, že už bol v minulosti odsúdený za lúpeže a že je cigán. Navrhol preto, aby bol oslobodený spod obžaloby.

Obžalovaným podané odvolanie bolo písomne odôvodnené aj prostredníctvom jeho obhajcu. Ten v odôvodnení odvolania poukázal na to, že krajský súd po zrušení jeho skoršieho odsudzujúceho rozsudku vo výroku o treste podrobne rozobral dôkazy, týkajúce sa skorších odsúdení obžalovaného K. T., nezohľadnil však dostatočne všetky okolnosti, ktoré boli v prospech obžalovaného. Prehliadol, že obžalovaný K. T. počas výkonu skorších trestov preukazoval zlepšenie správania, bol dokonca preradený do miernejších nápravno-výchovných skupín a bol aj podmienene prepustený na slobodu. Zo znaleckého posudku o duševnom stave obžalovaného vyplynulo, že je chorobne závislý od alkoholu, avšak zo strany štátu nebola snaha liečiť jeho alkoholovú závislosť. Obžalovaný navyše trpí tuberkulózou a s prihliadnutím na uložený trest a jeho vek je možné, že sa prepustenia na slobodu ani nedožije.

V ďalšom obhajca poukázal na minimálne násilie, ktoré obžalovaný použil proti poškodenému G., ktorému ani nespôsobil žiadne zranenie. So zreteľom na uvedené skutočnosti je podľa názoru obhajcu uložený trest neprimerane prísny, a preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 258 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku zrušil a aby podľa § 259 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Krajská prokurátorka naproti tomu v neprospech obžalovaného podaným odvolaním namietala, že krajský súd mal pri správnej aplikácii zákona uložiť obžalovanému K. T. trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťpäť rokov, pretože neexistovali žiadne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré by opodstatňovali uloženie výnimočného trestu v nižšej výmere. Krajská prokurátorka vytýkala súdu prvého stupňa, že precenil niektoré okolnosti, ktoré ho viedli k ukladaniu miernejšieho trestu, a to nespôsobenie žiadneho závažnejšieho následku na majetku a zdraví poškodeného, ochorenie obžalovaného a nedostatočná výchova obžalovaného v detstve. Uvedené okolnosti nebolo možné považovať za hodné osobitného zreteľa, a to už aj so zreteľom na iné príťažujúce okolnosti, na ktoré krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal. V dôsledku toho krajský súd zaujal rozporuplné stanovisko k stupňu spoločenskej nebezpečnosti konania obžalovaného, čo vyústilo

lo do uloženia neprimeraného trestu, keďže uloženiu trestu vo výmere dvadsaťpäť rokov (§ 43 ods. 1 Trestného zákona) nebránili žiadne okolnosti hodné osobitného zreteľa.

Krajská prokurátorka preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok podľa § 258 ods. 1 písm. d) a e) Trestného poriadku zrušil vo výroku o treste a aby postupom podľa § 259 ods. 3 Trestného poriadku sám obžalovanému K. T. uložil výnimočný trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťpäť rokov so zaradením do tretej nápravno-výchovnej skupiny.

Zástupca generálneho prokurátora na verejnom zasadnutí uviedol, že sa stotožnil s dôvodmi odvolania krajskej prokurátorky, a preto navrhol jej odvolaniu vyhovieť. Poukázal ďalej na to, že odvolanie obžalovaného smeruje do výroku o vine, ktorý však už nadobudol právoplatnosť, a preto navrhol odvolanie obžalovaného ako nedôvodné podľa § 256 Trestného poriadku zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade odvolaní krajskej prokurátorky a obžalovaného K. T. preskúmal v zmysle § 254 ods. 1 Trestného poriadku, ako odvolací súd, zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým mohli odvolatelia podať odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo odvolaniami napadnutému rozsudku, prihliadajúc pritom i na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané a dospel k týmto zisteniam a záverom:

Predovšetkým treba uviesť, že v posudzovanom prípade o vine obžalovaného K. T. bolo už právoplatne rozhodnuté, a to skorším rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. júna 2005, sp. zn. 5 T 4/05, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2005, sp. zn. 3 To 105/05. Na podklade uvedených rozhodnutí bol obžalovaný K. T. právoplatne uznaný za vinného zo spáchania trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona, ktorý spáchal ako obzvlášť nebezpečný recidivista podľa § 41 ods. 1 Trestného zákona a navyiac za podmienok predpokladaných v ustanovení § 43 ods. 1 Trestného zákona, t. j. že spáchal súdenný trestný čin lúpeže napriek tomu, že už bol za takéto trestné činy, ako má na mysli ustanovenie § 43 ods. 1 Trestného zákona, dvakrát potrestaný a trest aspoň sčasti vykonal. Už citovaným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2005, sp. zn. 3 To 105/05, totiž došlo k zrušeniu skoršieho rozsudku krajského súdu iba vo výroku o treste a bolo mu prikázané, aby v rozsahu tohto zrušenia vec znovu prejednal a rozhodol.

V dôsledku uvedeného, ako na to správne poukázal zástupca generálneho prokurátora na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nemohol opakovane zaoberať odvolacími námietkami obžalovaného, pokiaľ tieto smerovali do už právoplatného výroku o vine.

Prihliadajúc na už uvedený rozsah zrušenia skoršieho rozsudku súdu prvého stupňa treba konštatovať, že krajský súd vo vzťahu k zrušenému výroku o treste zákonom predpísaným spôsobom a v súlade s ustanovením § 2 ods. 5 Trestného poriadku vykonal všetky dostupné dôkazy potrebné pre poznanie skutkových okolností nevyhnutných pre zákonu zodpovedajúce rozhodnutie o treste, ktorý mal byť obžalovanému K. T. za súdený trestný čin uložený. V tomto smere je aj z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku zrejmé, aké okolnosti vzal krajský súd za preukázané, najmä sa podrobne vyrovnal s povahou predchádzajúcich odsúdení obžalovaného, spôsobom jeho života po prepustení z výkonu trestu a okolnosťami, za ktorých jednotlivé trestné činy, pre ktoré bol skôr odsúdený, spáchal. Tieto okolnosti krajský súd detailne, vecne správne a presvedčivo rozviedol v odôvodnení preskúmaného rozsudku (strany 5 až 11 rozsudku) a Najvyšší súd Slovenskej republiky preto nepovažuje za potrebné bližšie sa týmito zisteniami, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil, zaoberať.

Rovnako precízne a vecne výstižne sa krajský súd zaoberal vyhodnotením osoby obžalovaného K. T. a rozsahom príťažujúcich a poľahčujúcich okolností súdeného činu (strany 11. až 15. napadnutého rozsudku). Aj v tomto smere sú závery a úvahy krajského súdu logické a opierajú sa o objektívne zistené okolnosti.

Správny je aj záver krajského súdu, že obžalovanému K. T. bolo potrebné ukladať trest odňatia slobody podľa zásad zakotvených v ustanovení § 43 ods. 1 Trestného zákona, v ktorom smere Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na podrobné, logické a zákonu zodpovedajúce argumenty v odôvodnení preskúmaného rozsudku, vrátane záveru o tom, že neboli zistené žiadne mimoriadne okolnosti, ktoré by vo vzťahu ku skorším odsúdeniam obžalovaného opodstatňovali záver, že použitie trestnej sadzby podľa § 43 ods. 1 Trestného zákona by bolo pre neho v zmysle § 299a ods. 4 Trestného zákona neprimerane prísne.

Treba však prisvedčiť námietkam krajskej prokurátorky v podanom odvolaní, že sú nepresvedčivé a vo viacerých smeroch kontroverzné zistenia a úvahy krajského súdu, ktoré ho viedli k záveru o tom, že boli podľa § 43 ods. 1 Trestného zákona splnené podmienky tohto zákonného ustanovenia pre uloženie trestu odňatia slobody pod dvadsaťpäť rokov, t. j. že boli zistené také okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré bránili uložiť obžalované-

mu K. T. trest v už uvedenej výmere a ktoré napokon viedli krajský súd k tomu, že obžalovanému uložil trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťdva rokov.

Podľa § 43 ods. 1 Trestného zákona ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin teroru (§ 93, § 93a), terorizmu (§ 94), nedovoleného prekročenia štátnej hranice podľa § 171a ods. 2 až 5 alebo § 171b ods. 2 alebo 3, všeobecného ohrozenia podľa § 179, ohrozenia bezpečnosti vzdušného dopravného prostriedku a civilného plavidla podľa § 180a, zavlečenia vzdušného dopravného prostriedku do cudziny (§ 180c), založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny (§ 185a), nedovolenej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu, prekurzora a obchodovania s nimi podľa § 187 ods. 2 až 7, výroby detského pornografického diela (§ 205b), týrania blízkej osoby a zverenej osoby (§ 215), obchodovania s deťmi podľa § 216a ods. 2 alebo 3 alebo § 216b, vraždy (§ 219), ublíženia na zdraví podľa § 222, zavlečenia do cudziny (§ 233), lúpeže (§ 234), brania rukojemníka (§ 234a), vydierania podľa § 235 ods. 2 alebo 3, hrubého nátlaku podľa § 235a alebo § 235b ods. 2 až 5, znásilnenia (§ 241), sexuálneho násillia (§ 241a), sexuálneho zneužívania podľa § 242 ods. 2 až 4 alebo obchodovania s ľuďmi (§ 246), hoci už bol za takéto trestné činy dvakrát potrestaný a trest aspoň sčasti vykonal, uloží mu trest odňatia slobody na doživotie, ak sú splnené podmienky podľa § 29 ods. 3; inak mu uloží trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov, ak tomu nebránia okolnosti hodné osobitného zreteľa. Súd však nemôže takému páchatel'ovi uložiť trest odňatia slobody pod dvadsať rokov.

Vo vzťahu k citovanému zákonnému ustanoveniu z pohľadu prejednávanej trestnej veci obžalovaného K. T. treba v prvom rade uviesť, že v už citovaných skorších rozhodnutiach prvostupňového a odvolacieho súdu bola vyriešená otázka absencie všetkých, v ustanovení § 29 ods. 3 Trestného zákona predpokladaných, podmienok pre uloženie výnimočného trestu odňatia slobody na doživotie, a preto uvedenou otázkou sa netreba v ďalšom zaoberať.

V dôsledku uvedeného podstatným pre rozhodnutie o odvolaní tak krajskej prokurátorky, ako aj o odvolaní obžalovaného K. T. bolo posúdenie otázky, či v predmetnom prípade existovali také, v ustanovení § 43 ods. 1 Trestného zákona predpokladané, okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré by opodstatňovali uloženie výnimočného trestu odňatia slobody vo výmere nižšej než dvadsaťpäť rokov.

Z dikcie ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona vety za bodkočiarkou nespochybniteľné vyplýva, že pri absencii podmienok pre uloženie výnimoč-

neho trestu odňatia slobody na doživotie podľa § 29 ods. 3 Trestného zákona je súd povinný pri splnení ostatných v tomto ustanovení predpísaných predpokladov uložiť páchatelovi trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov. Od tejto zásady (povinnosti) sa môže odchýliť a uložiť trest vo výmere nižšej, nie však pod dvadsať rokov odňatia slobody, iba v prípade zistenia, že uloženiu trestu odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov bránia okolnosti hodné osobitného zreteľa.

Zákon bližšie nedefinuje, čo treba považovať za také okolnosti hodné osobitného zreteľa. So zreteľom na, v ustanovení § 43 ods. 1 Trestného zákona veta za bodkočiarkou, predpokladanú prednostnú povinnosť ukladať trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťpäť rokov vyplýva, že musí ísť o okolnosti, ktoré sa bežne nevyskytujú a majú podstatný význam z hľadiska povahy posudzovaného prípadu alebo osoby páchatela, t. j. že ide o okolnosti, ktoré sa bežne nevyskytujú a zásadným spôsobom znižujú stupeň nebezpečnosti konania páchatela pre spoločnosť, alebo sú so zreteľom na osobu páchatela tak mimoriadne významné, že by uloženie už spomínaného trestu odňatia slobody vo výmere dvadsaťpäť rokov bolo pre neho celkom zjavne neprimerané.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že v posudzovanom prípade krajský súd na splnenie okolností osobitného zreteľa v zmysle § 43 ods. 1 Trestného zákona prihliadal v dôsledku toho, že:

- bola nedostatočná (zanedbaná) výchova obžalovaného počas detstva a v mladosti,
- obžalovaný trpí vážnou chorobou (tuberkulózu) a
- posudzovaným činom nespôsobil žiaden následok na majetku a zdraví poškodeného okrem prechodnej psychotraumy.

Treba prisvedčiť odvolacím námietkam krajskej -prokurátorky, že krajským súdom uplatnené dôvody, považované za okolnosti hodné osobitného zreteľa, sú prinajmenšom nepresvedčivé a navyiac v rozpore s inými pre posúdenie kvality týchto okolností súvisiacimi zisteniami.

Pokiaľ ide o nedostatočnú výchovu obžalovaného v detstve a mladosti krajská prokurátorka dôvodne poukazovala v odvolaní na to, že so zreteľom na vek obžalovaného v čase spáchania súdeného činu (mal viac než 45 rokov), ako aj so zreteľom na iné a vecne správne zistenie krajského súdu, že páchanie trestnej činnosti patrilo k životnému štýlu obžalovaného, nemožno okolnosť, že zo strany biologických rodičov sa mu v detstve nedostalo riadnej výchovy, usudzovať na to, že ide o takú okolnosť, ktorá by pri určovaní výmery trestu bola hodná osobitného zreteľa. Je tomu tak o to viac, že obžalovaný už v detstve a mladosti, keď bol umiestnený v detskom domove a ne-

skôr vo výchovnom ústave, nerešpektoval a vedome porušoval pravidlá správania. Podľa zistení v napadnutom rozsudku, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch, už v tom čase sa správal zle, pudovo, zneužíval dôveru, bol falošný a klamal, požíval alkohol už v detstve, kradol cigarety, pričom všetky výchovné opatrenia sa minuli účinkom. Opakovane ušiel z ústavu (cca 30-krát), dopúšťal sa drobných krádeží a jeho sklony k páchaniu majetkových deliktov neustále gradovali, o Čom svedčia aj jeho neskoršie odsúdenia za majetkové trestné činy a za trestné činy lúpeže. Už podľa záverov znalcov psychiatrov z roku 1974 mal silné sklony konať protiprávne, ktoré vyplývali, okrem iného, z jeho osobnostných daností.

So zreteľom na uvedené správanie sa obžalovaného, jeho postoje a stupňujúce sa sklony k páchaniu trestných činov nemožno ani podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky usudzovať na to, že by nedostatočná výchova obžalovaného v detstve a mladosti zo strany rodičov a v rámci ústavnej výchovy boli takou okolnosťou, ktorá by bola hodná osobitného zreteľa pri rozhodovaní o ukladaní trestu v zmysle ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona. Pre taký záver nesvedčí ani zistenie, že aj ďalšie represívno-výchovné opatrenia (uložené tresty odňatia slobody) neviedli k náprave, naviac obžalovaný K. T. si nedokázal vážiť ani to, že mu bola vyslovená dôvera, keď bol v roku 1997 podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, avšak už po štyroch mesiacoch pobytu na slobode sa dopustil ďalšieho trestného činu krádeže a krátko na to (tri týždne po vydaní trestného rozkazu - pozri strany 9 a 10 napadnutého rozsudku) ďalšej trestnej činnosti.

Uvedené okolnosti opodstatňujú záver, že obžalovaný K. T. svojím doterajším životom nepreukázal žiadnu snahu po náprave a má celkom zjavne sklony k páchaniu trestnej činnosti, ktoré nie sú výsledkom zanedbanej výchovy v detstve, ale vyplývajú z jeho osobnostnej štruktúry, neúcty k spoločenským normám správania a najmä majetku iných a presadzovaniu svojich potrieb a záujmov bez ohľadu na to, kto tým trpí.

Rovnako neobstojí ani záver krajského súdu, že za okolnosť hodnú osobitného zreteľa bolo treba považovať zistenie, že poškodenému G. súdeným trestným činom lúpeže nespôsobil žiadnu majetkovú ujmu, ani ujmu na zdraví. Krajský súd v tomto smere nedostatočne zohľadnil, že nespôsobenie majetkovej ujmy bolo celkom mimo vôle (zámeru) obžalovaného, pretože okolnosť, že poškodený pri sebe nemal žiadne cennosti, nemohol obžalovaný predpokladať (inak by sa zrejme ani súdeného skutku nedopustil). Krajský súd naviac nedostatočne zohľadnil, že obžalovaný nielen v posudzovanom prípade, ale aj v prípadoch jeho skorších trestných činov lúpeží si zámerne

vyberal obeť, u ktorých neočakával vážnejší odpor - starších ľudí, resp. obeť pod vplyvom alkoholu, a preto na prekonanie ich odporu ani nepotreboval použitie väčšej intenzity násilia, ktoré by priamo ohrozilo život či zdravie obetí. V tomto smere nemožno prehliadnúť, že krajský súd inak vecne správne ako obžalovanému priťažujúcu okolnosť vyhodnotil fakt, že si opakovane vyberal obeť neschopné klásť aktívny odpor.

Najvyšší súd sa stotožnil s odvolacími námietkami krajskej prokurátorky aj v tom smere, že ochorenie obžalovaného K. T., na ktoré poukázal krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku (tuberkulóza) nebolo možné so zreteľom na ďalšie súvislosti považovať za okolnosť hodnú osobitného zreteľa, ktorá by mala takú kvalitu, akú má na mysli ustanovenie § 43 ods. 1 Trestného zákona, ako zábranu pre uloženie trestu odňatia slobody pod dvadsaťpäť rokov. Nemožno totiž prehliadnúť (ako na to napokon poukázal aj krajský súd vo svojom rozhodnutí), že u obžalovaného neboli po prijatí do väzby zistené čerstvé ložiskové zmeny a jeho zdravotný stav je v súčasnosti upravený. V uvedenom kontexte bez významu nie je ani zistenie krajského súdu, že samotný obžalovaný svoj zdravotný stav neberie vážne, keďže je nedisciplinovaný a napriek uvedenému ochoreniu fajčí a počas pobytu na slobode nedodržiaval potrebnú životosprávu.

So zreteľom na uvedené skutočnosti, vyplývajúce z obsahu zadovážených dôkazov, nebolo možné zistenia, ktoré krajský súd viedli k záveru o opodstatnenosti uložiť obžalovanému K. T. trest odňatia slobody pod (v ustanovení § 43 ods. 1 Trestného zákona veta za bodkočiarkou predpokladanú) výmeru dvadsiatich piatich rokov, považovať za okolnosti hodné osobitného zreteľa. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil ani žiadne iné okolnosti, ktoré by za takéto okolnosti hodné osobitného zreteľa majúce význam pre ukládanie trestu bolo možné považovať, a preto uzavrel, že odvolanie krajskej prokurátorky bolo podané dôvodne. Z uvedeného v konečnom dôsledku vyplýva, že krajský súd pri rozhodovaní o treste, majúcom sa uložiť obžalovanému K. T. za súdený trestný čin, pri aplikácii ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona nepostupoval v súlade so zásadami predpokladanými v tomto zákonom ustanovení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto na podklade odvolania krajskej prokurátorky podľa § 258 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vychádzajúc zo zistenia, že skutkový stav pre zákonu zodpovedajúce rozhodnutie o treste, ktorý mal byť obžalovanému K. T. uložený, bol správne zistený, na podklade ustanovenia § 259 ods. 3 Trestného poriadku sám vo veci rozhodol tak, že obžalovanému uložil

v zmysle zásad ustanovenia § 43 ods. 1 Trestného zákona za súdený trestný čin výnimočný trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťpäť rokov.

Zároveň Najvyšší súd Slovenskej republiky napravil aj pochybenie krajského súdu, ktorý obžalovaného K. T. napadnutým rozsudkom síce správne zaradil do tretej nápravno výchovnej skupiny, avšak nesprávne aplikoval ustanovenie § 39a ods. 2 písm. c) Trestného zákona, hoci išlo o uloženie výnimočného trestu, v dôsledku čoho bolo namieste použiť ustanovenie § 39a ods. 3 Trestného zákona.

Najvyšší súd v súlade so zrušeným rozsudkom prvostupňového súdu obžalovanému K. T. uložil aj ochranný dohľad tak, ako mu bol uložený súdom prvého stupňa, vrátane primeraného obmedzenia počas jeho výkonu (zákaz požívania alkoholických nápojov), keďže pre taký postup boli splnené zákonné predpoklady, na ktoré sa v odôvodnení napadnutého rozsudku správne poukazovalo, vrátane dôvodov aplikácie nového Trestného poriadku (pozri strana 16. a 17. odôvodnenia rozsudku krajského súdu).

So zreteľom na skôr uvedené okolnosti a závery z nich vyplývajúce Najvyšší súd Slovenskej republiky uzavrel, že odvolanie obžalovaného K. T. nebolo podané dôvodne, a preto ho podľa § 256 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol (výrok v bode II. tohto rozsudku).

57.-

ROZHODNUTIE

I. Trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 prvá alinea Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 je dokonaný už okamihom vyhotovenia nepravnej listiny alebo okamihom podstatného pozmenenia jej obsahu.

Na dokonanie tohto trestného činu podľa druhej alinei sa vyžaduje, aby došlo k použitiu falšovanej alebo pozmenenej listiny, pričom z hľadiska naplnenia znakov subjektívnej stránky sa vyžaduje, aby páchatel vedel, že ide o falšovanú alebo pozmenenú listinu. Na preukázanie subjektívnej stránky preto nestačí zistenie o nedostatočnej miere opatrnosti páchatela pri získaní takej listiny alebo pri nakladaní s takou listinou.

II. Konštrukcia a štruktúra jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Trestného poriadku, resp. aj § 374 ods. 3 Trestného poriadku stanovuje, že dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu vo veci samej, je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie preto nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Touto formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenaplnia.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júla 2007,
sp. zn. 2Tdo 21/2007)

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol dovolanie ministra spravodlivosti Slo-

venskej republiky, ktoré podal proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 20. novembra 2006, sp. zn. To 52/20005.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom bývalého Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo 6. decembra 2004, sp. zn. NM - 2 T 234/00, boli obvinení R. F. v bode 1/ a obvinený I. S. v bode 2/ uznaní za vinných z trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, na tom skutkovom základe, že

1/ obvinený R. F. v presne nezistený deň v mesiaci máj 1996 v Novom Meste nad Váhom v kancelárii svojej firmy na Odborárskej ulici č. 1, od doteraz nezisteného muža si zadovážil 13 ks licencií na medzinárodnú prepravu nákladov CEMT čísla SK No 00435, SK No 00428, SK No 00431, SK No 00432, SK No 00433, SK No 00437, SK No 00438, SK No 00439, SK No 00439, SK No 00453, SK No 00456, SK No 00457, SK No 00468, ktorých súčasťou bolo aj 13 ks Záznamov o medzinárodnej doprave nákladov číslo 000 295, 000 296, 000 740, 000 747, 000 772, 000 773, 000 774, 000 775, 000 777, 000 781, 000 782, 000 783 a tieto použil ako pravé napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že tieto licencie neboli vydané Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, a teda neboli pravé a tieto odpredal I. S. za 7 000,- Sk za kus,

2/ obvinený I. S. v presne nezistený deň v mesiaci máj 1996 v Novom Meste nad Váhom zakúpil od R. F. pre svoju firmu 13 ks licencií na medzinárodnú prepravu nákladov CEMT čísla SK No 00435, SK No 00428, SK No 00431, SK No 00432, SK No 00433, SK No 00437, SK No 00438, SK No 00439, SK No 00439, SK No 00453, SK No 00456, SK No 00457, SK No 00468, ktorých súčasťou bolo aj 13 ks Záznamov o medzinárodnej doprave nákladov číslo 000 295, 000 296, 000 740, 000 747, 000 772, 000 773, 000 774, 000 775, 000 777, 000 781, 000 782, 000 783 i napriek tomu, že tieto neboli vydané Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, a teda neboli pravé, tieto použil ako pravé na prepravu nákladov do zahraničia až do dňa 19. augusta 1996, kedy bolo jeho vozidlo zn. Scania, EVČ: BIA 49-15 s falošnou licenciou SK No 000 435 kontrolované na hraničnom priechode Berg príslušníkmi rakúskych štátnych orgánov.

Za to bol každému z obvinených uložený, podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006, trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) mesiacov, výkon ktorého bol každému z nich podľa § 58 ods. 1

písm. a) a § 59 ods. 1 Trestného zákona podmienienečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obvinení R. F. a I. S. Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, na podklade uvedených odvolaní rozsudkom z 20. novembra 2006, sp. zn. 2 To 52/2005, podľa § 258 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006 zrušil prvostupňový rozsudok v celom rozsahu a postupujúc podľa § 259 ods. 3 Trestného poriadku sám vo veci rozhodol tak, že obvinených R. F. a I. S. podľa § 226 písm. b) Trestného poriadku (z dôvodu, že skutok nie je trestným činom) oslobodil spod obžaloby, a to obvineného R. F. pre skutok v bode 1/ a obvineného L. S. pre skutok v bode 2/ obžaloby okresného prokurátora v Novom Meste nad Váhom z 20. decembra 2000, sp. zn. Pv 151/99, ktorý bol u každého z obvinených obžalobou právne posúdený ako trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona.

Odvolací súd odôvodnil oslobodzujúci rozsudok v podstate tým, že vykonané dôkazy neusvedčili obvinených z vedomosti o tom, že licencie na medzinárodnú prepravu nie sú pravé a že vzhľadom na poznatky obvinených o predmetných licenciách nevedeli títo rozpoznať pravé od falošných. Záver o existencii subjektívnej stránky predpokladanej ustanovením § 176 Trestného zákona nemožno opierať o zistenia, že obvinený I. S. nepožiadal príslušné ministerstvo o vydanie licencií a že ich zakúpil od neznámej osoby mimo pracoviska ministerstva, čo mu mohlo signalizovať, že vybavenie žiadosti sa neuskutočnilo na ministerstve.

Uvedené zistenia sú totiž nedostatočné na preukázanie subjektívnej stránky - vedomosti páchatefa, že ide o falšovanú listinu. Konečne okresný súd vo výrokovej časti svojho rozsudku ani neuviedol, že obvinený I. S. mal vedomosť, že povolenia CEMT nie sú pravé.

Na podnet námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky dovolanie v neprospech obvineného I. S. proti rozsudku (v dovolaní sa nesprávne uvádza, že ide o uznesenie) Krajského súdu v Trenčíne z 20. novembra 2006, sp. zn. 2 To 52/2005, pričom tento mimoriadny opravný prostriedok oprel o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení skutku. Dovolateľ uviedol, že kým v prípade obvineného R. F. je rozhodnutie o oslobodení spod obžaloby správne, vo vzťahu k obvinenému I. S. nemožno akceptovať názor odvolacieho súdu, že skutok, pre ktorý bola na tohto obvineného podaná obžaloba, nie je trestným činom.

Dokazovaním, vykonaným v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, bola preukázaná vina obvineného I. S. v zmysle podanej obžaloby. Obvinený viac rokov vykonával medzinárodnú prepravu, ku ktorej bolo potrebné povolenie CEMT. Poznal preto spôsob ich prideľovania a musel vedieť aj to, že sa vydávajú bezodplatne. Sám uviedol, že bolo problematické tieto povolenia od kompetentných miest získať. Ak sa mu teda naskytla možnosť dostať povolenia za peniaze „pod rukou“ bolo mu zrejmé, že nie sú získané legálnou cestou. Vzhľadom na svoje viacročné skúsenosti s povoleniami mohol rozoznať, že nejde o originálne povolenia. Obvinený povolenia zakúpil aj napriek tomu, že jemu samotnému sa nepozdávalo názvoslovie ministerstva na pečiatke, ktorou bolo označené povolenie, Čo taktiež nasvedčovalo tomu, že bol prinajmenej uzrozumený s tým, že tieto povolenia nie sú vydané legálnou cestou. Zo správy ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií z 9. novembra 1999 vyplýva, že pečiatka, ktorou boli opečiatkované povolenia predložené I. S. sa nepoužívala už od roku 1995 a že menovaný v rokoch 1995 a 1996 nepodal žiadosť o vydanie povolení na medzinárodnú prepravu.

Vzhľadom na uvedené uznesením (správne malo byť rozsudkom) Krajského súdu v Trenčíne z 20. novembra 2006, sp. zn. 2 To 52/2005, bol porušený zákon v prospech obvineného I. S. v ustanoveniach § 226 písm. b), § 258 ods. 1 písm. d) a § 259 ods. 3 Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006.

Minister spravodlivosti Slovenskej republiky preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že právoplatným uznesením (správne malo byť rozsudkom) Krajského súdu v Trenčíne z 20. novembra 2006, sp. zn. 2 To 52/2005, bol porušený zákon v ustanoveniach 226 písm. b), § 258 ods. 1 písm. d) a § 259 ods. 3 Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006 v prospech obvineného I. S., aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie (správne malo byť rozsudok), aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a aby podľa § 388 ods. 2 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trenčíne prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený I. S. vo vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že považuje dovolanie za neopodstatnené, nakoľko nebola preukázaná jeho vedomosť o tom, že nadobudnuté povolenia nie sú pravé.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote a mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať

(§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), ale súčasne aj to, že podané dovolanie treba odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, je určené k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb, ako to plynie z konštrukcie jednotlivých dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Trestného poriadku, resp. aj § 374 ods. 3 Trestného poriadku. Spomenutý opravný prostriedok neslúži k revízií skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou k preskúmaniu všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Preto s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením dôkazov nie je možné vyvodzovať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Tento dôvod dovolania je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Uvedenou formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené k náprave právnych chýb rozhodnutia vo veci samej (predmetom trestného stíhania je skutok), pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. To znamená, že s poukazom na dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemožno sa domáhať sa preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené.

Uvedený dovolací dôvod pripúšťa iba právne námietky vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov. Skutkový stav je pri rozhodovaní o dovolaní opierajúcom sa o tento dovolací dôvod hodnotený len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Prípady, na ktoré dopadá ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda treba odlišovať od prípadov, keď je rozhodnutie založené na nesprávnom skutkovom zistení.

Úmyselná forma zavinenia pri trestnom čine falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trest-

ného zákona druhá alinea v znení účinnom do 1. januára 2006, znaky ktorého mal naplniť obvinený I. S., predpokladala páchatefovu vedomosť, že ide o falšovanú alebo pozmenenú verejnú listinu.

Uvedená podstatná okolnosť, charakterizujúca subjektívnu stránku žalovaného trestného činu, absentuje v popise skutku v rozsudku bývalého Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo 6. decembra 2004, sp. zn. NM - 2 T 234/00, ako na to správne poukázal aj odvolací Krajský súd v Trenčíne v dôvodoch jeho rozsudku z 20. novembra 2006, sp. zn. 2 To 52/2005. Už z tohto dôvodu právne posúdenie skutku v rozsudku okresného súdu ako skôr označený trestný čin, nemohlo byť v súlade so zákonom, keď navyše v odôvodnení tohto rozsudku nie sú z hľadiska požadovanej formy zavinenia uvedené žiadne relevantné závery, ale sa nepriliehavo obvinenému vyčíta iba absencia určitej miery opatrnosti, ktorú však nemožno stožňovať s potrebným úmyslom na strane páchatefa. Odvolací súd navyše v ostatne uvedenej súvislosti na základe iného hodnotenia vykonaných dôkazov dospel k záveru o nepreukázaní vedomosti obvineného I. S. (a tiež R. F.) o tom, že predmetné licencie sú falošné.

Dovolaateľ, ako to vyplýva z obsahu ním podaného mimoriadneho opravného prostriedku, vyvodzuje záver o naplnení všetkých znakov trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 obvineným I. S. z ním vykonaného hodnotenia vykonaných dôkazov vo vzťahu k subjektívnej stránke, pričom v tomto smere vyjadruje nesúhlas s hodnotením dôkazov odvolacím súdom. Dovolanie ministra spravodlivosti sa teda neopiera o právne námietky, ale je výlučne založené na skutkových výhradách, pričom v konečnom dôsledku smeruje ku zmene, resp. doplneniu skutkových zistení tak, aby tieto zodpovedali znakom žalovaného trestného činu. Ide tak o námietky, ktoré sú mimo dovolateľom deklarovaneho zákonného dovolacieho dôvodu (námietky dovolateľa vecne nezodpovedajú zákonnému vymedzeniu použitého dovolacieho dôvodu), a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na ne nemohol prihliadať.

So zreteľom na to, že v posudzovanej veci neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolací súd bez preskúmania veci podané dovolanie odmietol na neverejnom zasadnutí [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

58.**ROZHODNUTIE**

I. Trestný poriadok upravuje vo vzťahu k výroku o treste dva dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. h), a to v prípade, ak bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby alebo ak bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

II. Uvedený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov vo vzťahu k rozhodnutiu o treste potom vylučuje použiť ako dôvod dovolania ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku s poukazom na skutočnosť, že súd pri ukladaní trestu nepoužil ustanovenie § 40 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody, lebo uplatnený dovolací dôvod nie je obsahovo naplnený. Nepoužitie tohto ustanovenia súdom pri rozhodovaní o výroku o treste zjavne nie je otázkou právneho posúdenia skutku ani nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia.

(Uznesenie Najvyššieho súdu slovenskej republiky z 11. septembra 2007, sp. zn. 2Tdo 24/2007)

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol dovolanie obvineného J. F., ktoré podal proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 20. marca 2007, sp. zn. 5 To 8/2007.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany z 19. októbra 2006, sp. zn. 3 T 81/2005, bol obvinený J. F. uznaný za vinného z trestného činu všeobecného ohrozenia podľa § 180 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 4 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 na tom skutkovom základe, že

dňa 21. októbra 2004 asi o 06.20 hod. viedol, ako vodič, autobus zn. Karosa EČ: TT-755 BC v Topoľčanoch po štátnej ceste č. 11/499 po Továrnickej ulici, pričom pri odbočovaní doľava v križovatke s miestnou komunikáciou Ulicou družby a Ulicou slobody nedal prednosť v jazde protiidúcemu autobusu zn. Karosa EČ: NR-605 BM Slovenskej autobusovej dopravy, a. s., Nitra,

ktorý viedol vodič E. Z., v dôsledku čoho došlo k zrážke autobusov, pri ktorej utrpelo 20 cestujúcich rôzne, aj ťažké zranenia:

Obžalovaný, ako vodič, porušil ustanovenie § 18 ods. 4 zákona č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách v platnom znení.

Za to bol odsúdený podľa § 180 ods. 4 Trestného zákona, s použitím § 40 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky, výkon ktorého mu bol podľa § 58 ods. 1 písm. a), § 59 ods. 1 Trestného zákona podmienčne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky.

Podľa § 49 ods. 1 a § 50 ods. 1 Trestného zákona bol obvinenému uložený trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá všetkého druhu v cestnej premávke na dobu 6 (šesť) rokov.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie okresný prokurátor a obvinený J. F. Odvolanie každého z uvedených odvolateľov bolo obmedzené iba na výrok o treste.

Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací, rozsudkom z 20. marca 2007, sp. zn. 5 To 8/2007, podľa § 258 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku (zákona č. 141/1961 Zb. v znení jeho zmien a doplnení) na podklade odvolania prokurátora podaného v neprospech obvineného zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a sám vo veci rozhodol na základe § 259 ods. 3 Trestného poriadku tak, že obvinenému J. F. uložil podľa § 180 ods. 4 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov bol obvinený J. F. na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 49 ods. 1 a § 50 ods. 1 Trestného zákona bol obvinenému uložený trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 4 (štyroch) rokov.

Odvolanie obvineného J. F. krajský súd zamietol ako nedôvodné podľa § 256 Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006. Proti citovanému rozsudku Krajského súdu v Nitre podal obvinený J. F. dovolanie prostredníctvom obhajcu (zákonná podmienka uvedená v § 373 ods. 1 Trestného poriadku). Tento mimoriadny opravný prostriedok oprel o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j., že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Dovolateľ však neuviedol žiadne právne námietky, ktoré by sa týkali skutku, ktorý je

predmetom odsudzujúceho rozsudku, ale pod spomenutý dovolací dôvod subsumoval výlučne výhrady voči výroku o treste.

Nesprávnosť rozhodnutia Krajského súdu v Nitre, ako súdu odvolacieho, zakladajúca dôvodnosť podania dovolania z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku podľa obvineného J. F. spočíva v tom, že odvolací súd neprávne použil, resp. vôbec nepoužil iné hmotnoprávne ustanovenie Trestného zákona, konkrétne zmiernovacie ustanovenie § 40 ods. 1 Trestného zákona, umožňujúce uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby, ktoré dôvodne aplikoval vo svojom rozsudku prvostupňový Okresný súd Topoľčany. Odvolacím súdom uložený trest v rámci trestnej sadzby, bez použitia už spomenutého moderačného ustanovenia je nesprávny a neprimeraný, lebo vôbec nezohľadňuje jeho osobné pomery, najmä potrebu jeho osobnej, nevyhnutnej a nenahraditeľnej starostlivosti o svoju manželku, ktorá je občanom s ťažkým zdravotným telesným postihnutím.

S poukazom na uvedené dôvody obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre z 20. marca 2007, sp. zn. 5 To 8/2007, v časti o uloženom treste odňatia slobody a aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil uvedenému krajskému súdu s príkazom, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a v mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), ale súčasne aj to, že podané dovolanie treba odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení.

Dovolacie námietky obvineného sa vôbec nedotýkajú právneho posúdenia skutku, z ktorého bol uznaný za vinného, pričom v tomto smere žiadne chyby nezistil ani dovolací súd. Skutok vymedzený v tzv. skutkovej vete roz-

súdku Okresného súdu Topoľčany z 19. októbra 2006, sp. zn. 3 T 81/2005, ktorý nebol žiadnym spôsobom modifikovaný rozsudkom odvolacieho Krajského súdu v Nitre z 20. marca 2007, sp. zn. 5 To 8/2007, bol v súlade so zákonom posúdený ako trestný čin všeobecného ohrozenia podľa § 180 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 4 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006.

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku namietal výlučne neprimeranosť trestu odňatia slobody s tým, že tento mu mal byť uložený s použitím zmierňovacieho ustanovenia § 40 ods. 1 Trestného zákona. K tomu treba uviesť, že nejde o žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Vo vzťahu k výroku o treste zákon upravuje v ustanovení § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dva dovolacie dôvody. Podľa uvedeného ustanovenia možno dovolanie podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

V posudzovanej veci, pokiaľ ide o uložené tresty odňatia slobody a zákazu činnosti obvinenému, ide o také druhy trestov, ktorých uloženie zákon za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, pripúšťa a rovnako tak výmera týchto trestov je v rámci zákonných trestných sadzieb.

Obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nie je obsahovo naplnený námietkou o neprimeranosti uloženého trestu v dôsledku toho, že nebolo použité ustanovenie § 40 ods. 1 Trestného zákona (v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody. Namietané nepoužitie § 40 ods. 1 Trestného zákona totiž zjavne nie je otázkou právneho posúdenia skutku, pretože nemá žiadny vzťah k tomu, ako bol kvalifikovaný skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nejde však ani o „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ na čo sa výslovne viaže podané dovolanie, pretože nemôže mať žiadny vzťah k výroku o treste za stavu, keď sú, ako bolo už skôr uvedené, výslovne stanovené zvláštne dôvody dovolania, týkajúce sa trestu. Pripustiť dovolanie z dôvodu „nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia“, podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku preto, že nebolo použité ustanovenie § 40 ods. 1 Trestného zákona by logicky zakladalo pripustiť dovolanie aj preto, že neboli správne aplikované akékoľvek ďalšie ustanovenia, vzťahujúce sa k rozhodovaniu o treste, čo by ale bolo evidentne v rozpore s koncepciou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Spôsob, ktorým zákonodarca vymedzil dovolacie dôvody vo vzťahu k rozhodovaniu o treste, vyjadril prípustnosť dovolania proti výroku o treste len

vtedy, ak bol uložený neprípustný druh trestu alebo trest mimo trestnej sadzby.

Z uvedeného vyplýva, že námietka založená na tvrdení o uložení nepriemeraného trestu v dôsledku nepoužitia ustanovenia § 40 ods. 1 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody obsahovo nenapĺňa dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a zároveň ani žiadny iný dovolací dôvod, a preto dovolanie založené na uvedenej námietke treba pre nesplnenie podmienok dovolania odmietnuť bez preskúmania veci na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Z uvedených dôvodov, keďže v posudzovanej veci ide o vyššie uvedený prípad, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

59.

R O Z H O D N U T I E

Rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci (§ 47 Občianskeho zákonníka). Účinky vkladu podľa § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka spočívajú v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, t. j. vo vecnoprávných následkoch, a nie v obligačnoprávných následkoch (v účinnosti) zmluvy, ktoré nastali platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy (§ 44 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Viazanosť účastníkov ich prejavmi vôle, smerujúcimi k prevodu vlastníckeho práva sa vzťahuje aj na dedičov zomrelého účastníka.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2006, sp. zn. 2 Cdo 184/2005)

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 8. júna 2005, sp. zn. 15 Co 134/05, potvrdil rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš z 31. januára 2005, č. k. 6 C 69/03-111, ktorým bola zamietnutá žaloba o určenie, že rodinný dom súp. č. 623, postavený na pozemku pare. Č. 1868 v kat. území V., zapísaný na LV č. 2379, patrí v podiele 5/8 do dedičstva po poručiťovi Š. Z., ktorý naposledy býval vo V. a zomrel 28. októbra 2002. Vo výroku svojho rozhodnutia tiež vyslovil, že proti nemu je prípustné dovolanie.

Odvolačný súd pri posúdení veci vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, podľa ktorého Š. Z. po tom, ako zmluvou z 18. októbra 2002 daroval žalovanej svoj spoluvlastnícky podiel na rodinnom dome a bol podaný návrh na vklad do katastra nehnuteľností, dňa 28. októbra 2002 zomrel. O povolení vkladu orgán katastra rozhodol 9. decembra 2002. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa rozhodol správne, ak zamietol žalobu, v priebehu konania niekoľkokrát zmenenú, ktorou sa žalobca naostatok domáhal súdneho určenia, že darovaný spoluvlastnícky podiel na domovej nehnuteľnosti patrí do dedičstva po Š. Z. s odôvodnením, že predmetný spoluvlastnícky podiel nemohol byť spôsobilým predmetom darovania, keďže ho smrťou poručiťľa nadobudli jeho dedičia a ak orgán katastra napriek tomu vklad povolil, rozhodol tak právne neúčinne. Tak ako súd prvého stupňa, i odvolací súd dospel k záveru, že ne-

bolo dôvodom zamietnutia návrhu na vklad alebo zastavenia či prerušenia konania o vklade zistenie, že darca po podaní návrhu na vklad zomrel. Dedičia, pokiaľ sa nedomáhali určenia neplatnosti právneho úkonu urobeného poručiteľom, sú viazaní jeho právnym úkonom, ktorým prevádza svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti na iného, ako aj jeho návrhom na vklad v katastri nehnuteľností. Obdarovaná žalovaná preto predmet daru nadobudla „titulom rozhodnutia“ orgánu katastra o povolení vkladu, uzavrel odvolací súd. Svoje rozhodnutie považoval po právnej stránke za tak zásadné, že proti nemu pripustil dovolanie. Za otázku zásadného právneho významu, pre ktoré pripustil dovolanie, odvolací súd považoval posúdenie „či úmrtie prevodcu nehnuteľnosti pred rozhodnutím o vklade, ale po podaní návrhu na vklad do katastra nehnuteľností, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva nadobúdateľom rozhodnutím správy katastra o vklade, keď na jednej strane platí ustanovenie § 460 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa, avšak dedičia sú prejavom svojho právneho predchodcu - poručiteľa viazaní do rozhodnutia o vklade“.

Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že ním napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ale i rozsudok súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Veľký Krtíš na ďalšie konanie a tiež navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku. V dovolaní opakovane poukázal na ustanovenie § 460 Občianskeho zákonníka a tvrdil, že spoluvlastnícky podiel nebohého S. Z. na domovej nehnuteľnosti nadobudli jeho smrťou dedičia (okrem iných, aj obdarovaná žalovaná) v príslušných podieloch. V čase rozhodnutia orgánu katastra o povolení vkladu darca už nemal spôsobilosť mať práva a povinnosti, pretože tieto prešli jeho smrťou na jeho dedičov. V deň povolenia vkladu do katastra bol teda predmet plnenia (darovania) nemožný. Správa katastra mala preto návrh na povolenie vkladu podľa § 31 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. zamietnuť. Žalobca v závere svojho dovolania uviedol, že úlohou súdov, okrem iného, je eliminovať možnosti dvojakého výkladu ustanovení práva a tak zabrániť tomu, aby sa právo zneužívalo na úkor iných osôb, konkrétne v danej veci bolo teda úlohou súdu zabrániť tomu, aby nezjednotený výklad právnych noriem bránil dedičom v uplatnení ich zákonných práv.

Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadрила.

Podľa § 3721 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 341/2005 Z. z. sa začaté konania o dovolaní, o ktorých odvolací súd nerozhodol do 31. augusta 2005, dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005. Vzhľadom na to, Najvyšší súd Slovenskej republiky,

ako súd dovolací, dovolanie podané 5. augusta 2005 prejednal podľa Občianskeho súdneho poriadku v znení do 31. augusta 2005 (ďalej aj "O. s. p.).

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolací súd považuje za potrebné predovšetkým sa zmieniť o niektorých procesných otázkach, významných v prejednávanej veci z hľadiska jeho rozhodovania v danej veci.

V ustanovení § 238 ods. 3 písm. a) O. s. p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Občiansky súdny poriadok síce nevysvetľuje, čo treba rozumieť pod rozhodnutím zásadného významu po stránke právnej, bezpochyby ním ale je také rozhodnutie, ktoré rieši dosiaľ nenastolenú alebo len v iných súvislostiach prezentovanú a právne inak riešenú otázku takým spôsobom, ktorý je významný zo širších hľadísk, teda nielen v konkrétnej prejednávanej veci. Vzhľadom na to realizácia uvedeného oprávnenia odvolacieho súdu musí vždy mať povahu výnimčnosti a vychádzať z prísneho rešpektovania zákonných podmienok, vymedzujúcich rozsah tohto oprávnenia. Ak odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania, je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené.

Odvolací súd pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie, pričom za otázku zásadného právneho významu, pre ktorú tak urobil, považoval posúdenie „či úmrtie prevodcu nehnuteľnosti pred rozhodnutím o vklade, ale po podaní návrhu na vklad do katastra nehnuteľností, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva nadobúdateľom rozhodnutím správy katastra o vklade, keď na jednej strane platí ustanovenie § 460 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa, avšak dedičia sú prejavom vôle svojho právneho predchodcu - poručiteľa viazaní do rozhodnutia o vklade".

Z takéhoto odôvodnenia rozhodnutia o pripustení dovolania nemožno vyodiť, že by odvolací súd mal pochybnosti o tom, že poručiteľ bol v čase svojej smrti vlastníkom prevádzaných spoluvlastníckych podielov na domovej nehnuteľnosti (pozri časť vety: „keď na jednej strane platí ustanovenie § 460 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa") alebo, že by popieral viazanosť právnych nástupcov prejavom vôle poručiteľa (porovnaj časť vety: „avšak dedičia sú prejavom svojho právneho predchodcu - poručiteľa viazaní do rozhodnutia o vklade."), a teda na rieše-

nie týchto otázok dovolanie neprípustil. Pochybnosti mal iba o tom, „či úmrtie prevodcu nehnuteľnosti pred rozhodnutím o vklade, ale po podaní návrhu na vklad do katastra nehnuteľností, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva nadobúdateľom rozhodnutím správy katastra o vklade“.

Odvolacím súdom takto vymedzená otázka ale nerieši dosiaľ nenastolenú alebo v iných súvislostiach prezentovanú a právne inak riešenú otázku. Súdna prax (porovnaj napr. rozhodnutie uverejnené pod č. 20/1972 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR) už ustálila, že smrť účastníka zmluvy o prevode nehnuteľnej veci nie je sama osebe dôvodom zamietnutia návrhu na vklad (predtým odmietnutia registrácie).

Účastníkmi učené zhodné prejavy vôle, smerujúce k vzniku zmluvy, sú právnymi úkonmi zakladajúcimi v zmysle § 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka medzi účastníkmi občianskoprávny vzťah, z ktorého účastníkom vyplývajú určité vzájomné práva a povinnosti. Na tomto mieste považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že účinnosť zmluvy nastáva súčasne so vznikom platnej zmluvy, pravda pokiaľ zákon (§ 47 Občianskeho zákonníka) alebo dohoda strán neustanovujú inak. Rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci. Účinky vkladu podľa ustanovenia § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka spočívajú v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, t. j. vo vecnoprávných následkoch, a nie v obligačnoprávných následkoch (v účinnosti) zmluvy, ktoré nastali platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy (§ 44 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Z platnej zmluvy vznikajú pre jej účastníkov obligačnoprávne účinky, t. j. obsah zmluvy sa stáva pre účastníkov zmluvy rovnako a bezpodmienečne záväzným (účinnosť zmluvy). Viazanosť účastníkov ich prejavmi vôle, smerujúcimi k vzniku zmluvy, ku vzniku vecnoprávných účinkov ktorej treba ešte kladné rozhodnutie orgánu katastra, trvá aj pre dedičov zomrelého účastníka, ktorí vstupujú do jeho práv a záväzkov z občianskoprávneho vzťahu, ku ktorému došlo na podklade zhodných prejavov vôle účastníkov ešte pred vznikom vecnoprávných účinkov účinnej zmluvy. Práva a povinnosti majetkovej povahy prechádzajú z účastníkov na ich právnych nástupcov; rovnako prechádzajú na právnych nástupcov účastníkov zmluvy práva a povinnosti z občianskoprávneho vzťahu založeného zhodnými prejavmi vôle, smerujúcimi k zmluve. Z ustanovení Občianskeho zákonníka ani z povahy občianskoprávneho vzťahu vyplývajúceho z darovania nemožno totiž presvedčivo dôvodiť, že by išlo o práva a povinnosti viazané len na osoby účastníkov občianskoprávneho vzťahu, ako sú uvádzané v § 579 ods. 1 Ob-

čianskeho zákonníka. Úmrtie účastníka zmluvy nič nemení na viazanosti účastníkov prejavmi vôle smerujúcimi k vzniku vecnoprávných účinkov zmluvy, trvá teda naďalej aj pre dedičov účastníka, ktorí vstupujú do práv a záväzkov zomrelého účastníka občianskoprávneho vzťahu, ku ktorému došlo na podklade zhodných prejavov vôle účastníkov ešte pred vznikom vecnoprávných účinkov zmluvy o prevode vlastníctva nehnuteľnej veci (porovnaj napr. rozhodnutie uverejnené pod č. 78/1968 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR).

Podľa dovoiacieho súdu nie je tu žiadny významný dôvod, pre ktorý by sa mal v danej veci odchyliť od vyššie uvedených zásad prezentovaných doterajšou, vzáčne ustálenou, judikatúrou; takým dôvodom rozhodne nie sú zmeny v ustanoveniach § 47 a § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka vykonané zákonom č. 264/1992 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník, zrušuje sa zákon o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom a menia a dopĺňajú sa niektoré ďalšie zákony, ktoré sa týkali iba obligáčných a vecnoprávných účinkov zmluvy o prevode nehnuteľnosti.

Správny je teda právny záver odvolacieho súdu, že smrť darcu nebola sama osebe dôvodom zamietnutia návrhu na vklad v katastri nehnuteľností. Keďže žalobca bol oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tejto konkrétne vymedzenej otázke, dovolací súd sa nezaoberal inými dôvodmi, ktorým žalobca tiež odôvodnil svoj mimoriadny opravný prostriedok.

Z uvedeného vyplýva, že dovolanie žalobcu bezdôvodne vytýkalo odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie nie je v danej otázke správne. Keďže dovolací súd nezistil ani vady konania podľa § 237 O. s. p., ani iné (v § 237 O. s. p. neuvedené) vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo **veci**, uvedený opravný prostriedok rozsudkom zamietol (§ 243b ods. 1 časť vety pred bodkočiarkou O. s. p.).

Úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania (§ 243b ods. 4, § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p). Dovolací súd napriek tomu náhradu trov dovoiacieho konania jej nepriznal, pretože jej v tomto konaní žiadne trov nevznikli.

60.**R O Z H O D N U T I E**

Ak rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nehnuteľností nenadobudlo právoplatnosť za života prevodcu (a právne účinky vkladu nenastali ku dňu podania návrhu na vklad alebo v deň uvedený v návrhu na vklad), nehnuteľnosti boli v čase smrti prevodcu v jeho vlastníctve a patria do dedičstva po ňom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2005, sp. zn. 3 Cdo 196/2005)

Žalobca sa v konaní domáhal určenia, že do dedičstva po poručiťke A. Dž., ktorá sa narodila 19. júna 1918, naposledy bývala v J. č. 12 a zomrela 19. januára 2002 (ďalej len „poručiťka“), patria aj nehnuteľnosti v katastrálnom území J., ktoré sú vedené na liste vlastníctva č. 58 ako parcela č. 122 - zastavaná plocha vo výmere 923 m², parcela č. 123 - záhrada vo výmere 2237 m², parcela č. 141/2 - zastavaná plocha vo výmere 144 m² a rodinný dom súpisné číslo 12 na parcele č. 122, resp. aj rodinný dom súpisné číslo 11 (na tonrto liste vlastníctva ešte nezapísaný) na parcele č. 122, spolu s príslušenstvom, plotom, studňou, vedľajšími stavbami, vonkajšími úpravami a trvalými porastmi na týchto parcelách (ďalej len "nehnuteľnosti"). Na odôvodnenie žaloby uviedol, že účastníci konania sú dedičmi zo zákona po poručiťke. Dedičstvo po nej bolo vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. D 245/2002, do súpisu aktív ale nehnuteľnosti neboli zaradené, lebo ich poručiťka previedla kúpnu zmluvou z 26. apríla 2001 na žalovaného 1/. Podľa názoru žalobcu ale nehnuteľnosti mali byť predmetom dedičstva, lebo návrh na vklad vlastníctva žalovaného 1/ do katastra bol síce podaný za života poručiťky (12. decembra 2001), no k povoleniu vkladu Správou katastra v Sabinove v konaní, sp. zn. V 1029/2001, došlo až po jej smrti (22. februára 2002). Poručiťka teda v čase smrti bola vlastníčkou nehnuteľností a tieto mali byť zaradené do súpisu aktív dedičstva. Naviac, uvedená kúpna zmluva je neurčitá, lebo prevod podľa nej sa mal týkať len domu súpisné č. 12 na parcele č. 122, no v skutočnosti sú na tejto parcele dva domy (aj súpisné č. 11).

Okresný súd Prešov rozsudkom zo 14. apríla 2004, č. k. 9 C 183/2003-78, určil, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťke. Žalovanému 1/ uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania a vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými 2/ až 6/ nepriznal náhradu trov konania. Pri rozhodovaní

vychádzal z toho, že poručiiteľka smrťou stratila spôsobilosť byť účastníčkou katastrálneho konania a do jej práv vstúpili dedičia, ktorých mal katastrálny úrad v ďalšom považovať za účastníkov konania. Smrťou poručiiteľky nadobudli dedičia dedičstvo (§ 460 Občianskeho zákonníka), vrátane nehnuteľností. Podľa právneho názoru súdu prvého stupňa je kúpna zmluva neurčitá, lebo na parcele č. 122 sú postavené dva domy, no podľa zmluvy mal byť predmetom prevodu len dom súpisné č. 12. Z týchto dôvodov žalobe vyhovel.

Na odvolanie žalovaného 1/ Krajský súd v Prešove rozsudkom z 9. mája 2005, sp. zn. 1 Co 144/2004, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol; žalovanému 1/ priznal náhradu trov konania a žalovaným 2/ až 6/ náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že z kúpnej zmluvy z 26. apríla 2001 vyplynuli pre jej účastníkov práva a povinnosti majetkovej povahy, ktoré smrťou predávajúcej nezanikli, takže dedičia zomrelej poručiiteľky sú viazaní jej zmluvným prejavom. Smrť poručiiteľky nie je dôvodom, pre ktorý by katastrálny úrad musel prerušiť katastrálne konanie, alebo pre ktorý by nesmel rozhodnúť o vklade. Je pravdou, že v zmysle § 175m O. s. p. bol pre zistenie poručiiteľkinho majetku rozhodujúci stav v čase jej smrti (v tom čase bola poručiiteľka ešte vlastníčkou nehnuteľností). Existencia právoplatného rozhodnutia katastrálneho úradu o povolení vkladu do katastra je ale právnou skutočnosťou, ktorá znemožňuje zaradiť do súpisu aktív nehnuteľností, i keď o vklade do katastra bolo rozhodnuté po smrti poručiiteľky. Určením, že do dedičstva po poručiiteľke patria (aj) nehnuteľnosti, by bola negovaná zásada viazanosti účastníkov a ich dedičov právami a povinnosťami, ktoré vyplývajú z kúpnej zmluvy uzavretej medzi poručiiteľkou a žalovaným 1/. Odvolací súd sa nestotožnil ani s názorom súdu prvého stupňa, že kúpna zmluva je neurčitá a absolútne neplatná (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V kúpnej zmluve sú dostatočným spôsobom špecifikované všetky prevádzané nehnuteľnosti, vrátane oboch domov. Prvý z nich mal súpisné č. 12 a toto aj bolo uvedené v zmluve. Druhý súpisné číslo pridelené nemal, údaj o súpisnom čísle mohol byť do katastra zapísaný až na základe oznámenia obce z 20. júna 2002, teda vydaného vyše rok po rozhodnutí o vklade do katastra. Neuvedenie údajov, ktorý nebol známy v čase uzavretia zmluvy a povolenia vkladu, nemôže byť považované za dôvod vedúci k neurčitosti zmluvy a zakladajúci jej neplatnosť.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca. Podľa jeho názoru spočíva toto rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.]. Súpisné č. 11 nebolo jednému z domov na parcele č. 122 v katastrálnom území J. pridelené až oznámením obce z 20. júna 2002, ale už skôr (oznámenie len potvrdzovalo, že obec o pridelení súpisného čísla už skôr rozhodla). Pri zohľadnení okolností, za ktorých došlo k poruše-

niu dohôd členov rodiny s ohľadom na rozdelenie majetku v prípade smrti poručiťky, ako aj k uzavretiu kúpnej zmluvy, následnému podaniu návrhu na vklad až s niekoľkomesačným časovým odstupom, darovaniu 300 000,- Sk poručiťkou žalovanému 1/ a porušeniu povinností vyplývajúcich z kúpnej zmluvy žalovaným 1/, je konanie žalovaného 1/v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Kúpna zmluva je však neplatná nielen vzhľadom na jej neurčitosť a rozpor s dobrými mravmi, ale tiež preto, lebo jej účelom bolo obísť zákon, a to pokiaľ ide o práva ostatných dedičov zo zákona. Právny názor odvolacieho súdu o tom, že nehnuteľnosť nebolo možné zaradiť do súpisu aktív dedičstva, lebo vklad do katastra nehnuteľností bol povolený (i keď po smrti predávajúcej), označil dovolateľ len za jeden z viacerých názorov na danú problematiku, pričom v praxi sa vyskytujú aj opačné názory (žalobca pri tom poukázal na článok uverejnený v časopise *Ars Notaria* č. 2/1999). Tvrdiac, že nehnuteľnosti boli v čase smrti poručiťky v jej vlastníctve, a preto ich nadobudli účastníci konania ako jej dedičia (§ 460 Občianskeho zákonníka), dovolateľ žiadal, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bol zrušený a vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že kúpna zmluva bola uzavretá platne a neopodstatnené sú tvrdenia žalobcu o existencii dôvodov, ktoré by zakladali jej neplatnosť. Samotné odlišné označenie jednej z prevádzaných nehnuteľností v kúpnej zmluve (ako vedľajšej stavby bez prideleného súpisného čísla) a s odstupom roka v oznámení obce a tiež v katastri nehnuteľností (ako dom súpisné č. 11), nemôže byť dôvodom ani len čiastočnej neplatnosti kúpnej zmluvy. Žaloba bola od počiatku nedôvodná tiež preto, lebo žalobca, ktorý sa domáhal určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, „opomenul na synalagmatickosť právneho vzťahu v podobe kúpnej zmluvy uzavretej 26. apríla 2001 a pre prípad, že by došlo k určeniu, že nehnuteľnosti patria do dedičstva nevyhnutnú potrebu zahrnúť medzi pasíva dedičstva záväzok dedičov vrátiť kúpnu cenu nadobúdateľovi“. Vzhľadom na to žalovaný 1/ žiadal dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaní 2/ až 6/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

V súlade s § 3721 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 341/2005 Z. z. sa začaté konania o dovolaní, o ktorých dovolací súd nerozhodol do 31. augusta 2005, dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005. Vzhľadom na to bolo dovolanie (podané 27. júla 2005) prejednané podľa Občianskeho súdneho poriadku v znení do 31. augusta 2005 (ďalej len „O. s. p.“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť.

Z o d ô v o d n e n i a :

V zmysle § 241 ods. 2 O. s. p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p.,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

1. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nieje postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a) až g) O. s. p. (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesné nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným). Žiadna z týchto väd nebola v dovolaní namietaná a ani nevyšla najavo v dovolacom konaní.

2. Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnúť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie proces-

ných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Dovolateľ procesnú vadu konania takejto povahy v dovolaní nenamietal a jej existencia v dovolacom konaní nevyšla najavo.

3. Podľa názoru žalobcu spočíva zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu na nesprávnom právnom posúdení veci, čo je dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V zmysle § 460 Občianskeho zákonníka sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiteľa. Ak sa prevádza nehnuteľná vec na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo vkladom do katastra nehnuteľností podľa osobitných predpisov, ak osobitný zákon neustanovuje inak (§ 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Vklad je úkon správy katastra; vkladom vzniká, mení sa alebo zaniká právo k nehnuteľnostiam [§ 5 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení účinnom v čase rozhodnutia Správy katastra v Sabinove o vklade v konaní, sp. zn. V 1029/2001 (ďalej len „katastrálny zákon“)]. Právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení (§ 28 ods. 3 katastrálneho zákona). Pri prevode majetku štátu na iné osoby podľa zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov vznikajú právne účinky vkladu na základe právoplatného rozhodnutia o jeho povolení ku dňu určenému v návrhu na vklad (porovnaj § 28 ods. 4 katastrálneho zákona). Právne účinky vkladu zo zmluvy o prevode vlastníctva bytu a zo zmluvy o prevode vlastníctva nebytového priestoru podľa § 5 zákona č. 182/1993 Z. z. v znení zákona č. 151/1995 Z. z. a zákona č. 158/1998 Z. z. vznikajú ku dňu doručenia návrhu na vklad (porovnaj § 28 ods. 5 katastrálneho zákona).

S prihliadnutím na § 460 Občianskeho zákonníka bolo v danom prípade potrebné vyriešiť otázku, či poručiiteľka v čase smrti bola vlastníčkou nehnuteľností. V konaní nebolo sporné, že 26. apríla 2001 uzavrela zmluvu o ich odplatnom prevode žalovanému I/, že návrh na vklad vlastníctva do katastra bol podaný za jej života, no k povoleniu vkladu katastrálnym úradom došlo až po jej smrti. Keďže nešlo o zmluvu, na ktorú sa vzťahuje § 28 ods. 4 katastrálneho zákona (keď právne účinky vkladu vznikajú ku dňu určenému v návrhu na vklad), ani o zmluvu, na ktorú sa vzťahuje § 28 ods. 5

katastrálneho zákona (keď účinky vkladu vznikajú ku dňu doručenia návrhu na vklad), mohli právne účinky vkladu vzniknúť právoplatnosťou rozhodnutia správy katastra o povolení vkladu (§ 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 28 ods. 2 katastrálneho zákona). Vzhľadom na to, že rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nenadobudlo právoplatnosť za života poručiťky (a právne účinky vkladu nenastali ku dňu podania návrhu na vklad alebo v deň uvedený v návrhu na vklad), boli nehnuteľnosti v čase smrti poručiťky v jej vlastníctve a patria do dedičstva po nej. Pokiaľ odvolací súd dospel k opačnému záveru, spočíva jeho rozhodnutie na právnych záveroch, s ktorými sa dovolací súd nestotožňuje.

So zreteľom na dôvod zakladajúci opodstatnenosť dovolania (pozri predchádzajúci odsek), nebolo potrebné zaoberať sa otázkou, či bola kúpna zmluva uzavretá (ne)platne. S prihliadnutím na predmet daného konania dovolací súd v prejednávanej veci neriešil otázky súvisiace s tým, ako sa mala premietnuť do súpisu aktív a pasív dedičstva skutočnosť, že poručiťka v čase smrti vlastnila nehnuteľnosti. Správnosťou postupu súdu pri vykonávaní súpisu aktív a pasív dedičstva podľa § 175m O. s. p. sa dovolací súd nezaoberal. Nepristúpil preto ani k posúdeniu otázky, čo malo byť v danom prípade zaradené medzi aktíva dedičstva - či nehnuteľnosti alebo kúpna cena za ne (pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu) a čo malo byť zaradené medzi pasíva dedičstva (pozri vyjadrenie žalovaného I/k dovolaniu). Uvedené otázky sa riešia v konaní o dedičstve podľa § 175a a nasl. O. s. p.).

Z rovnakého dôvodu sa dovolací súd nedotkol otázky, či a aké právne dôsledky vyvolala smrť poručiťky na práva a povinnosti vyplývajúce z kúpnej zmluvy z 26. apríla 2001, či došlo k zániku zmluvnej viazanosti, prípadne splnutiu práv a povinností z nej vyplývajúcich v osobe jedného z účastníkov. Tieto otázky rieši katastrálny úrad v katastrálnom konaní a súd v konaní o určení, či nehnuteľnosti patria do dedičstva, nie je oprávnený preskúmať zákonnosť jeho postupu alebo rozhodnutia.

Z dôvodov uvedených vyššie je zrejmé, že dovolanie žalobcu je opodstatnené, lebo smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý je založený na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.]. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto tento rozsudok zrušil podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O. s. p. a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.

61.

ROZHODNUTIE

Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o prevo-
de nehnuteľnosti nie je daný, ak sa práva k nehnuteľnosti dotýka
ďalšia právna zmena v zmysle § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z.
o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k ne-
hnuteľnostiam (katastrálny zákon).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. júna 2007,
sp. zn. 1 Cdo 91/2006)

Okresný súd Trnava rozsudkom z 25. marca 2004, č. k. 17 C 109/98-532,
určil, že rozdeľovacia zmluva z 5. februára 1974 registrovaná Štátnym notár-
stvom v Trnave pod číslom R I 83/74, kúpna zmluva zo 4. júla 1980 registro-
vaná Štátnym notárstvom v Trnave pod číslom R I 550/80, darovacia zmlu-
va z 30. júla 1990 registrovaná Štátnym notárstvom v Trnave pod číslom
R I 2584/90 a darovacia zmluva z 20. novembra 1991 registrovaná Štátnym
notárstvom v Trnave pod číslom R I 2696/91 sú neplatné. Odporcom 1/, 2/
a 3/ uložil povinnosť zaplatiť trovy konania v celkovej sume 44 035,- Sk na-
vrhovateľke a na účet súdu prvého stupňa trovy štátu v sume 1 680,- Sk,
všetko do troch dní.

Súd prvého stupňa dospel k záveru, že navrhovateľka osvedčila nalieha-
vosť na požadovanom určení neplatnosti uvedených zmlúv v zmysle § 80
písm. c) O. s. p. tým, že bez takéhoto určenia je výkon jej vlastníckych práv
k dotknutým nehnuteľnostiam ohrozený a týmto určením sa jej právne po-
stavenie stane istým. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že
v zmluve o rozdelení nehnuteľnosti z 5. februára 1974 účastníci zmluvného
vzťahu disponovali inými podielmi než skutočne vlastnili, čo vyvoláva ne-
platnosť tejto zmluvy v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Neplatnosť tej-
to zmluvy ako odporujúcej zákonu vyvodil aj z toho, že predmetom vyporia-
dania sa stali aj parcely č. 2139/1, č. 2139/2 a č. 2139/3, pričom spoluvlast-
níckami týchto parciel neboli účastníčky tohto zmluvného vzťahu M. P. a R.
W., ale ich výlučnou vlastníčkou bola iba M. B., takže k vyporiadaniu týchto
nehnuteľností v zmysle § 141 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemohlo dôjsť.
S parcelami č. 2139/1, č. 2139/2 a č. 2139/3 sa vyporiadavali zároveň aj par-
cely č. 2140/1 a 2140/2, ktoré síce boli v spoluvlastníctve účastníčok zmluv-
ného vzťahu, ale v inom podiele, akým pri uzatváraní tejto zmluvy dispono-

vali; celú zmluvu o rozdelení nehnuteľnosti považoval súd preto za neplatnú. Nakoľko v kúpnej zmluve zo 4. júla 1980 predávala navrhovateľka svoj podiel získaný uvedenou rozdeľovacou zmluvou z 5. februára 1974, ktorú súd prvého stupňa určil za neplatnú, súd určil, že aj kúpna zmluva zo 4. júla 1980 je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Vychádzal z toho, že navrhovateľka nebola spoluvlastníčkou parcely č. 2140/2 v podiele, ako ho kúpnu zmluvou prevádzala, a nebola vôbec vlastníčkou parcely č. 2139/2. V tejto súvislosti poukázal na zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, než sám má. Neplatnosť darovacích zmlúv z 30. júla 1990 a z 20. novembra 1991 podľa § 39 Občianskeho zákonníka vyvodil súd prvého stupňa z toho, že parcely č. 2139/6 a 2139/5, ktoré boli ich predmetom, darkyňa M. B. (matka navrhovateľky a pôvodnej odporkyne 1/) nevlastnila, lebo rozsudok súdu prvého stupňa, sp. zn. 14 C 301/88, z 10. januára 1989, ktorým bolo určené, že M. B. je výlučnou vlastníčkou týchto nehnuteľností, v čase uzatvárania darovacích zmlúv nebol ešte právoplatný v zmysle § 159 ods. 1 O. s. p. (nebol riadne doručený v zmysle § 158 ods. 2 O. s. p. R. W. ako účastníčke konania do vlastných rúk). Darovaciu zmluvu z 20. novembra 1991, čo sa týka darovania parciel č. 2139/1 a č. 2140/1 považoval za neplatnú z dôvodu určenia neplatnosti spomenutej rozdeľovacej zmluvy z 5. februára 1974. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 148 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie odporcov 1/, 2/ a 3/ rozsudkom z 30. novembra 2005, sp. zn. 10 Co 251/04, zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh zamietol (§ 220 ods. 1 O. s. p.) a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcom náhradu trov konania 279 745,20 Sk do troch dní. Vychádzal z toho, že podľa § 80 písm. c) O. s. p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Ak má otázka, o ktorej sa má rozhodnúť na základe návrhu o určení, povahu otázky predbežnej vo vzťahu k inej právnej otázke, nie je daný naliehavý právny záujem na určení tejto predbežnej otázky, ak možno priamo žalovať určenie existencie alebo neexistencie samotného práva alebo právneho vzťahu. Tam, kde možno žalovať určenie vlastníckeho práva, nemožno spravidla žalovať určenie neplatnosti zmluvy, či iných úkonov a právnych skutočností. Pri posudzovaní existencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy treba vychádzať z ustanovenia § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Zb. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“), podľa ktorého právo k nehnuteľnosti podľa § 1 ods. 1, ktoré vzniklo rozhodnutím súdu o neplatnosti právneho úkonu, sa do katastra nezapíše, ak prá-

vo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou. Súd prvého stupňa sa síce správne zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu navrhovateľky na určení neplatnosti zmlúv, avšak jeho záver o danosti naliehavého právneho záujmu spočívajúceho v tom, že bez určenia neplatnosti zmlúv je výkon vlastníckeho práva navrhovateľky ohrozený, nie je správny. Pri posudzovaní existencie naliehavého právneho záujmu navrhovateľky na určení neplatnosti štyroch vzájomne súvisiacich zmlúv bolo treba posúdiť, či rozhodnutím o takomto návrhu by sa odstránila neistota v právnom postavení navrhovateľky. Podľa názoru odvolacieho súdu by sa vyhovením návrhu navrhovateľky neodstránil stav objektívnej právnej neistoty medzi účastníkmi, pretože na základe rozsudku súdu o platnosti, resp. neplatnosti zmlúv by nemohlo dôjsť k zápisu vlastníckeho práva navrhovateľky, prípadne k obnoveniu pôvodných zápisov, keďže v danom prípade boli práva dotknuté ďalšími právnymi zmenami, a to uzavretím ďalších nadväzujúcich zmlúv a smrťou M. B. a R. W. (účastníčok zmlúv). Jediným prostriedkom na odstránenie neistého právneho postavenia navrhovateľky je žaloba o určenie vlastníckeho práva, v rámci konania o ktorej by bola posúdená platnosť uzavretých zmlúv a na základe ktorej by mohlo prísť v prípade kladného rozhodnutia o veci k obnoveniu zápisov vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. S prihliadnutím na nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmlúv bolo nadbytočné a v rozpore s hospodárnosťou konania zaoberať sa hmotnoprávnou stránkou veci.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka, domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila poukazom na § 241 ods. 2 písm. c) a b), ako aj § 237 písm. f) O. s. p. Tvrdila, že odvolací súd sa odchyľil od právneho názoru, ktorý zastával v dovolacom konaní Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako je uvedený v rozsudku z 30. októbra 1997, sp. zn. 5 Cdo 49/97, ktorý vo svojich konštatovaniach nedospel k záveru, že by v danom prípade nebol daný naliehavý právny záujem; ten podľa všetkého vyplýval priamo z charakteru veci samej bez toho, aby bolo treba túto skutočnosť osobitne dokazovať. Vytýkala, že odvolací súd neskúmal naliehavosť záujmu na určení osobitne u každej napadnutej zmluvy a že presne nešpecifikoval, v akých okolnostiach videl neexistenciu naliehavého právneho záujmu pri jednotlivých zmluvách. Uviedla, že má naliehavý záujem na požadovanom určení, lebo buď nie je možné žalovať určenie právneho vzťahu (vlastníckeho práva) osobitnou žalobou, a to v prípade pozemkov týkajúcich sa reštitučného konania - *pare. č.* 2139/4, 2139/5 a 2139/6 a v prípade neplatnosti zmlúv týkajúcich sa pozemkov, pri ktorých nebola ich účastníčkou - *pare. č.* 2140/1 a 2139/1, alebo by takéto žalovanie bolo nehospodárne, nakoľko aj bez neho by sa vec

s konečnou platnosťou riešila až v následnom dedičskom konaní po jej matke M. B. (ide o zmluvy týkajúce sa pozemkov pare. č. 2140/1, 2140/2, 2139/1, 2139/2 a 2139/3). Právny názor odvolacieho súdu v tomto kontexte označila aj ako odmietnutie poskytnúť jej súdnu ochranu. Ohľadne ostatných pozemkov poukázala na to, že definitívne určenie vlastníctva k nim je možné len v rámci osobitného dedičského konania na základe závetu, ktorý po sebe zanechala jej matka M. B. Ak by súd konštatoval neplatnosť zmlúv, najmä rozdeľovacej zmluvy z roku 1974, potom by nič nebránilo v prejednaní dedičstva po jej matke (v tomto prípade by osobitná žaloba o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po jej matke len oddialila proces prejednávania dedičstva, nakoľko by súd nebol oprávnený rozhodovať priamo o dedičstve). Na strane druhej, v dedičskom konaní príslušný notár nie je oprávnený prejednávať platnosť, resp. neplatnosť zmlúv týkajúcich sa dedičstva.

Bez určenia neplatnosti zmlúv svoje právne postavenie označila za neisté a právo (ako oprávnenej osoby na reštitúciu majetku alebo právo dedičské) za ohrozené. Vytýkala, že odvolací súd sa nezaoberal dôvodmi odvolania, ale posudzoval len otázku existencie jej naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmlúv (podľa jej názoru tu nejde o otázku procesnoprávnu), ktorú ako doplňujúci dôvod odvolania prezentoval právny zástupca odporcov až na pojednávaní dňa 19. októbra 2005, t. j. v čase, keď lehota na podanie odvolania uplynula. Navyše, odvolací súd tak, ako to uviedol v dovolaní napadnutom rozsudku, rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil na základe ustanovenia § 220 ods. 1 O. s. p., ktoré v čase konania odvolacích pojednávaní, ako aj v čase vyhlásenia rozsudku neexistovalo (zákonom č. 341/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. septembra 2005 ustanovenie § 220 Občianskeho súdneho poriadku bolo zmenené). V týchto okolnostiach videla dovoľateľka konanie postihnuté vadou podľa § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p., ktorá viedla k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci. V dovolaní napokon osobitne napadla aj rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania, vytýkajúc mu jeho nesprávnosť.

Odporcovia vo vyjadrení k dovolaniu žiadali dovolanie zamietnuť alebo odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné iba v časti, ktorou napáda výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci dovolateľka napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý zmenil rozsudok súdu prvého stupňa. Prípustnosť dovolania preto možno vyvodiť z § 238 ods. 1 O. s. p.

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z tých dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 241 ods. 2 O. s. p. Dovolanie môže byť podané iba z dôvodov, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p.,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod, ktorým bolo dovolanie odôvodnené, dovolací súd neposudzuje len podľa toho, ako bol označený, ale predovšetkým podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 v spojení s § 243c O. s. p.). Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uvedenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v § 237 O. s. p. a inými vadami konania, pokiaľ mali tieto za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O. s. p.).

Navrhovateľka v dovolaní osobitne namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.] v otázke existencie naliehavého právneho záujmu, ktorý vyžaduje § 80 písm. c) O. s. p. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou odvolacieho súdu v prípade dovolania, ktoré je odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci, je preskúmať, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny predpis a či ho správne interpretoval. Predmetom súdneho posudzovania v takom prípade môžu byť len právne otázky, na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2 veta druhá O. s. p.).

Podľa § 80 O. s. p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o

- a) osobnom stave,
- b) splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva,

c) určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Návrhmi podľa § 80 písm. c) O. s. p. nie sú návrhy, ktorými sa síce žiada určenie právneho vzťahu alebo práva, avšak u ktorých existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení vyplýva priamo z právneho predpisu (napr. v prípade návrhu podľa § 77 Zákonníka práce).

Rozsudok súdu znejúci na plnenie nevyhnutne obsahuje určenie práva alebo právneho vzťahu, ale toto určenie sa uvedie iba v odôvodnení rozsudku ako predpoklad pre výrok na plnenie. Sú však aj situácie, keď sa s návrhmi na plnenie nevystačí a keď treba rozhodnúť o samej existencii práv alebo právneho vzťahu. Navrhovateľ nežiada plnenie, ale žiada určenie, ktoré samo vyvolá určité právne následky. Preto vznikla určovací žaloba ako doplnok žaloby na plnenie, aby bolo možné poskytnúť aj nepriamu ochranu právnym pomerom tam, kde sú ohrozené. Určovacou žalobou sa navrhovateľ nedomáha prisúdenia plnenia, nedomáha sa teda vydania exekučného titulu, ale jeho zámerom je, aby súd v rozsudku vyriekol, že určité právo či právny vzťah existuje alebo neexistuje. Navrhovateľ podaním určovacej žaloby vyjadruje, že mu k ochrane práva postačí jeho určenie - „danie mu istoty práva“. Požadované určenie sa pritom nemôže týkať existencie alebo neexistencie samotnej právnej skutočnosti, ale len práva alebo právneho vzťahu (judikatúra túto zásadu sčasti modifikovala). Určovacie žaloby majú len preventívnu funkciu, smerujú k tomu, aby sa porušeniu práva v budúcnosti predišlo. Z tohto dôvodu žaloba na určenie nie je spravidla opodstatnená tam, kde je možné domáhať sa ochrany žalobou na plnenie. Právo (právny vzťah), existenciu alebo neexistenciu ktorého určovací výrok vyslovuje, je týmto výrokom vždy určované len vo vzťahu k prítomnosti. Ako uvádza judikatúra (porovnaj napr. dôvody v rozsudkoch Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. apríla 1985 sp. zn. 2 Cz 18/85, z 26. augusta 1993 sp. zn. 1 Cdo 76/93, z 24. marca 1997 sp. zn. 2 Cdo 135/96), rozsudkom nemožno zásadne určiť existenciu (prípadne neexistenciu) právneho vzťahu alebo práva za dobu minulú. Výrok rozsudku aj v konaní o určovacej žalobe musí zodpovedať právnemu vzťahu, resp. právu v prítomnom čase, t. j. v čase vyhlásenia rozsudku (podľa § 154 ods. 1 O. s. p. je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia). Pre rozsudok súdu teda nemôže byť rozhodujúci stav, ktorý tu už nie je (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2002, sp. zn. 2 Cdo 76/02). Iné je, že ustanovenie § 154 ods. 1 O. s. p. sa nedotýka hmotnoprávných predpisov, ktoré vznik, zmenu alebo zánik práv či povinností viažu na určitý okamih. .

Základnou podmienkou dôvodnosti, a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) O. s. p. je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Rozumie sa tým právny záujem navrhovateľa. Právny záujem navrhovateľa musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t. j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre navrhovateľa to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jedna z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku žalobe meritórne vyhovieť. Naliehavosť právneho záujmu je charakterizovaná určitými aspektmi: odporcom je popieraná existencia (neexistencia) práva, či právneho pomeru navrhovateľa, teda je tu stav, že právo, resp. právny vzťah medzi účastníkmi konania je sporný (existencia aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty medzi účastníkmi); jestvuje ohrozenie práva či právneho vzťahu, resp. stav neistoty právneho postavenia navrhovateľa, ktorý nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom; jestvuje potreba odstránenia tejto neistoty, resp. ohrozenia práva alebo právneho vzťahu.

Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu. Je teda nutné, aby tento naliehavý záujem jestvoval nielen v čase rozhodovania súdu prvého stupňa, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu (porovnaj § 154 ods. 1, § 211 ods. 3 O. s. p.).

Návrh na určenie práva bol aj v minulosti svojou povahou návrhom preventívnym, pri ktorom sa viac než pri návrhoch (žalôb) na plnenie dbalo, aby nedošlo k jeho zneužitiu a prísne sa selektovala jeho prípustnosť. Mnohé minulé právne vety zo súdnych rozhodnutí možno považovať aj pri súčasnej úprave za akceptovateľné. Ako príklad stačí uviesť tieto tri. Na určenie, či je tu právny záujem, sa prihliada z úradnej povinnosti. Podľa ustanovenia o určovacej žalobe nie je prípustná žaloba o určenie, že niekomu kedysi prislúchalo vlastnícke právo (Úr. zb. č. 1026). Na nedostatok predpokladu určovacej žaloby musí súd prihliadať v ktoromkoľvek stave konania (Úr. zb. č. 2774).

Súdna prax za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. považuje aj návrh na určenie neplatnosti zmluvy, hoci sa ním priamo neurčuje existencia či neexistencia práva, resp. právneho vzťahu. Zároveň rešpektuje názor, že ak vyslovením neplatnosti sa má riešiť len predbežná otázka vo vzťahu k otázke, či tu právo je alebo nie je, nie je na takejto žalobe daný naliehavý právny záujem (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 98/2004). Ten je v takomto prípade daný na samôť-

nom určení práva. Určenie neplatnosti zmluvy nemusí znamenať, že účastník je nositeľom práva, ktoré mu malo v dôsledku zmluvy zaniknúť alebo že nie je nositeľom práva, ktoré mal zmluvou nadobudnúť, pretože právo mu mohlo zaniknúť na základe inej právnej skutočnosti, prípadne ho mohol nadobudnúť iným spôsobom. Ak súd rozhodne o tom, že zmluva o prevode nehnuteľnosti je neplatná, týmto deklaratórnym súdnym rozhodnutím sa teda spravidla neriešia všetky otázky sporu, predovšetkým s konečnou platnosťou otázka, komu nehnuteľnosť patrí.

Podľa § 5 ods. 2 katastrálneho zákona, záznam je úkon správy katastra plniaci evidenčné funkcie, ktoré nemajú vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam. Ide o druh zápisu do katastra nehnuteľností, ktorý nemá právotvorný, ale iba, evidenčný charakter (porovnaj R 18/2004). Údaje o právach zaznamenávaných do katastra sa týkajú právnych vzťahov, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli mimo sféry pôsobenia správ katastra na základe iných právnych skutočností. Správy katastra tieto skutočnosti a údaje iba evidujú. Údaje o právnych vzťahoch sa záznamom zapisujú do katastra nehnuteľností na základe verejných listín a iných listín, ktoré podľa príslušných predpisov potvrdzujú alebo osvedčujú práva k nehnuteľnostiam (porovnaj § 34 ods. 1 katastrálneho zákona). Ustáliť aké právne vzťahy na základe rozhodnutia o neplatnosti zmluvy nastali, môže vyvolať obtiaže. Správa katastra totiž nie je pri zázname do katastra oprávnená z predložených listín vyvodzovať ďalšie závery a tiež ani právna interpretácia významu rozhodnutí o neplatnosti určitej zmluvy nemusí byť jednoduchá. Vlastníkom nemusí byť osoba, ktorá bola prevodcom podľa neplatnej zmluvy, za stanovených podmienok (a tie mohli nastať) však dochádza k vydržaniu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Je tiež možné, že fyzická osoba, ktorá bola prevodcom, zomrela, že právnická osoba, ktorá bola prevodcom, zanikla (buď likvidáciou alebo bez likvidácie). Je možné, že nehnuteľnosť, ktorej sa zmluva týka, bola prevedená na tretiu osobu, že pozemok bol zlúčený do iného pozemku alebo rozdelený alebo stavba, ktorej sa zmluva týka, zanikla alebo bola prestavbou spojená s inou stavbou. V takýchto prípadoch je potrebné riešiť zložité právne otázky dôsledkov neplatnosti zmluvy a-na to správa katastra nie je oprávnená. Autoritatívne tieto otázky môže riešiť zase iba súd. Z uvedeného je zrejmé, že určením neplatnosti zmluvy, sa obvykle spor nevyrieši, len sa posunie do inej roviny, a len žaloba na určenie vlastníckeho práva, prípadne žaloba na určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľovi (žaloba mimo konania o dedičstvo, porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2006, sp. zn. 3 Cdo 178/2006), povedie k základnému cieľu sporového konania, ktorým je úplné odstránenie sporu.

Zákonodarca, vedomý si ťažkostí pri zápise rozhodnutí o neplatnosti právneho úkonu, s účinnosťou od 1. januára 2002 vsunul zákonom č. 255/2001 Z. z. do katastrálneho zákona nové znenie ustanovenia § 34 ods. 2, podľa ktorého právo k nehnuteľnosti podľa § 1 ods. 1, ktoré vzniklo rozhodnutím súdu o neplatnosti právneho úkonu, sa do katastra nezapíše, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou. Uvedené ustanovenie (podľa dôvodovej správy k návrhu zákona č. 255/2001 Z. z.) má riešiť postup správneho orgánu pri zápise záznamovej listiny, ktorou je rozsudok súdu o neplatnosti právneho úkonu a zároveň rozsudok súdu o určení vlastníctva absentuje; v takomto prípade, ak toto právo bolo následne dotknuté zmenou, treba súdom určiť, komu patrí vlastnícke právo.

Zistenie, že práva k príslušnej nehnuteľnosti, ohľadom ktorej sa vedie spor o neplatnosť prevodu nehnuteľnosti, sa dotýka ďalšia právna zmena v zmysle citovaného § 34 ods. 2 katastrálneho zákona, znamená zistenie, že rozsudok súdu o určení neplatnosti právneho úkonu z takéhoto konania by nebolo možné zapísať do katastra nehnuteľností. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. v takomto prípade bude chýbať a tento nedostatok predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu.

Dovolaním vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.] nie je dôvodné.

Dovolací súd sa stotožňuje s právnym posúdením odvolacieho súdu v otázke, či jestvuje naliehavý právny záujem navrhovateľky na určení neplatnosti štyroch na seba naväzujúcich (po sebe nasledujúcich) zmlúv [§ 80 písm. c) O. s. p.]. Posúdenie vychádza zo zistenia, že na základe takéhoto určenia — ak by k nemu aj došlo - nebolo by možné vykonať záznam do katastra nehnuteľností (zaevidovať vlastnícky stav), lebo tomu bráni úprava zakotvená v § 34 ods. 2 katastrálneho zákona, naliehavý právny záujem navrhovateľky na požadovanom určení neplatnosti predmetných zmlúv preto chýba. Zo zistenia obsiahnutého v rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že rozdeľovacia zmluva z 5. februára 1974 (účastníčkami ktorej boli navrhovateľka, pôvodná odporkyňa 1/ a ich matka) sa vzťahuje na nehnuteľnosti, ktorých práva boli dotknuté ďalšími dvoma zmluvami (z nasledujúcich troch napadnutých zmlúv), a to kúpnu zmluvou zo 4. júla 1980 (účastníkmi boli navrhovateľka, pôvodná odporkyňa 1/ a terajší odporca 1/) a darovacou zmluvou z 20. novembra 1991 (jej účastníčkami bola pôvodná odporkyňa 1/ a jej matka). Odvolací súd vychádzal aj z toho, že účastníčky zmlúv M. B. (matka navrhovateľky a pôvodnej odporkyne 1/) a R. W. (pôvodná odporkyňa 1/) zo-

mreli. Dotknutie práv k nehnuteľnostiam, ohľadom ktorých sa viedol spor o určenie neplatnosti prevodov nehnuteľností, uvedenými zmenami § 34 ods. 2 katastrálneho zákona, dovolateľka nielenže nespochybňuje, v dovolaní (porovnaj jeho stranu 5 a 6) naopak poukazuje na možné ešte ďalšie (iné) zmeny - prevod vymenovaných nehnuteľností (darovanie pôvodnou odporkyňou 1/jej deťom, terajším odporcom 2/ a 3/). Zjavne si neuvedomuje dosah ustanovenia § 34 ods. 2 katastrálneho zákona, teda že ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou (stačí jedna, nie je však vylúčený ich vyšší počet), vytvára sa pre prípad súdneho rozhodnutia o neplatnosti právneho úkonu prekážka brániaca záznamu do katastra nehnuteľností.

Neobstojí vo svojom dôsledku ani argumentácia dovolateľky, ktorá poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydaný v tejto právnej veci 30. októbra 1997 pod sp. zn. 5 Cdo 49/97. Dovolateľka upozorňuje, že otázkou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení dovolací súd sa v tomto rozsudku nezaoberal, a venoval sa vecnej stránke sporu, z čoho správne odvodzuje, že dovolací súd zjavne mal za doložený jej naliehavý právny záujem. Dovolateľka však prehliada rozhodujúce súvislosti. Závaznosť, resp. viazanosť právnym názorom vyššieho súdu pre nižší súd (§ 243d ods. 1 druhá veta, § 226 O. s. p.), ktorá sa môže dotýkať ako otázok procesného, tak hmotného práva, má svoje limity. Pokiaľ ide o viazanosť v otázkach hmotného práva, táto platí iba pokiaľ, pokiaľ skutkové zistenia vykonané nižším súdom neprinesú takú dôležitú zmenu, že sa ukáže potreba na zmenený skutkový stav aplikovať iný hmotnoprávny predpis. Pokiaľ ide o procesné predpisy, konkrétne o otázku splnenia procesnej podmienky prípustnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) O. s. p. spočívajúcej v existencii naliehavého právneho záujmu navrhovateľky na požadovanom určení, k tejto otázke v uvedenom rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadny právny názor nevyslovil (túto otázku neriešil). Prípadný právny názor na takúto otázku - ak by bol vyslovený - mal by svoje ohraničenie v tom zmysle, že pre posúdenie takéhoto záujmu by vždy bol rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku (§ 154 ods. 1 O. s. p.), t. j., či v tom čase jestvujúce konkrétne okolnosti prípadu (vrátane platného právneho poriadku) takýto záujem opodstatňujú alebo nie. Dovolateľka opomenula, že v čase rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 5 Cdo 49/97 (30. októbra 1997) nebola ešte ani prijatá, tobôž nie účinná úprava § 34 ods. 2 katastrálneho zákona v znení zákona č. 255/2001 Z. z. S ohľadom práve na tento právny stav - platné znenie katastrálneho zákona - posudzoval odvolací súd otázku naliehavosti právneho záujmu navrhovateľky na požadovanom určení. Keďže tento záujem nenašiel, správne ná-

vrh zamietol bez toho, aby vecne spor riešil, teda aby skúmal platnosť namietaných zmlúv, ku ktorej platnosti sa Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku, sp. zn. 5 Cdo 49/97, vyjadroval. Preto odvolací súd napadnutým rozsudkom nemohol porušiť požiadavku zákona o záväznosti právneho nároku dovolacieho súdu (§ 243 ods. 1 druhá veta O. s. p.).

Navrhovateľka v dovolaní namietala, že odvolací súd jej odmietol súdnu ochranu, čím zjavne treba rozumieť, že jej v konaní odňal možnosť pred súdom konať [§ 237 písm. f) O. s. p.]. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie zákonu sa priečiaci procesný postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť realizovať procesné práva, ktoré mu dáva Občiansky súdny poriadok. O vadu v zmysle uvedeného ustanovenia ide pritom len vtedy, ak išlo o procesný postup nesprávny, ktorý sa prejavil v priebehu konania. Názor dovolateľky, že odvolací súd sa dopustil vady tejto povahy, a to tak, že pre svoj právny názor o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti zmlúv jej neposkytol súdnu ochranu, je mylný. Právnym názorom dovolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorý - ako už bolo v predošlom texte vysvetlené - je správny, nedošlo k odňatiu možnosti navrhovateľky konať pred súdom. Právo na súdnu ochranu vyplýva nielen z ústavných záruk, ale tiež občianskoprávných predpisov (hmotných a procesných); právo na súdnu ochranu treba preto chápať aj ako dodržanie zákonom predpísaného procesného postupu. Uplatnenie práva podlieha v konaní pred súdom procesným pravidlám, ktoré nemožno prehliadať alebo opomíňať. Uplatnenie práva je úzko spojené s procesným postupom, ktorý si účastník konania zvolil a za ktorý nesie sám zodpovednosť (napr. prejavujúcu sa v neúspechu jeho žalobného návrhu). Ak súd zamietá návrh na určenie podľa § 80 písm. c) O. s. p. pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na takomto určení, je vylúčene, aby súčasne takýto návrh preskúmal po vecnej stránke. Odvolací súd tým, že neskúmal vecnú stránku žalobného návrhu, keď sa jeho rozsudkom návrh zamietol pre chýbajúci naliehavý právny záujem na požadovanom určení [§ 80 písm. c) O. s. p.], neporušil právo na súdnu ochranu navrhovateľky. Dovolací súd nezistil žiadnu z vád uvádzaných v § 237 O. s. p.

Inou vadou konania [§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.], na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezákladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Dovolateľka procesnú vadu konania takejto povahy v dovolaní síce namietala, avšak nedôvodné. Vytýkala, že odvolací súd sa nezaoberal dôvodmi odvolania, ale posudzoval len otázku existencie

jej naliehavého právneho záujmu na určenie neplatnosti zmlúv, ktorú ako doplnujúci dôvod odvolania prezentoval právny zástupca odporcov až na pojednávaní dňa 19. októbra 2005, t. j. v Čase, keď lehota na podanie odvolania uplynula. Tiež mala výhradu, že odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil na základe ustanovenia § 220 ods. 1 O. s. p., ktoré v čase konania odvolacích pojednávaní, ako aj v Čase vyhlásenia rozsudku neexistovalo (zákonom Č. 341/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. septembra 2005 ustanovenie § 220 O. s. p. bolo zmenené).

Dovolací súd dáva do pozornosti, že oba nižšie súdy, t. j. odvolací súd aj súd prvého stupňa skúmali otázku existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. Zákonodarca v citovanom ustanovení, ako predpoklad uplatnenia tohto určovacieho žalobného návrhu, stanovil, že na tomto určení musí byť naliehavý právny záujem. Súd v každom štádiu konania musí mať za doloženú existenciu takéhoto záujmu, inak (a to bez skúmania vecnej stránky návrhu) musí žalobný návrh zamietnuť (ako neprípustný). Či tento záujem jestvuje, skúma súd *ex offio*, t. j. z úradnej povinnosti, platí to ako pre súd prvého stupňa, tak aj pre súd odvolací. Nie je teda potrebné pre skúmanie súdu, aby takúto obranu (nastolenie tejto otázky) v konaní odporca vôbec urobil, napr. v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa. Nebola dôvodná ani námietka navrhovateľky, ktorá odvolaciemu súdu ako chybu vytýkala, že aplikoval § 220 ods. 1 O. s. p. Odvolací súd správne toto ustanovenie aplikoval, pretože rešpektoval príslušné intertemporálne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku (§ 3721 ods. 2), hovoriace o tom, že začaté konanie o odvolaní, o ktorom odvolací súd nerozhodol do 31. augusta 2005 (čo bol i prípad tohto odvolacieho konania), sa dokončí podľa práva platného do 31. augusta 2005 (ktoré obsahovalo aj ustanovenie § 220 ods. 1 O. s. p.).

Pokiaľ dovolateľka namieta nesprávnosť výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania, treba uviesť, že dovolanie smeruje v tejto časti proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má však povahu uznesenia a túto povahu nestráca, hoci rozhodnutie o trovách s rozhodnutím o veci súvisí a je v ňom zahrnuté (§ 167 ods. 1 O. s. p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O. s. p.). Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O. s. p.) alebo uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak

- a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu,
- b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia,
- c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O. s. p.).

Podľa § 239 ods. 3 O. s. p. ustanovenia odsekov 1 a 2 však neplatia, ak ide okrem iného o uznesenie o trovách konania. Ustanovenie § 239 ods. 3 O. s. p. teda vylučuje prípustnosť dovolania navrhovateľky proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania. Keďže vo vzťahu k tomuto výroku dovolateľ netvrdil existenciu vady konania v zmysle § 237 O. s. p. a vada tejto povahy v dovolacom konaní nevyšla najavo, nie je dovolanie proti tomuto výroku prípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov dovolanie navrhovateľky proti výroku rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. novembra 2005, sp. zn. 10 Co 251/04, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, zamietol (§ 243b ods. 1 časť vety pred bodkočiarkou O. s. p.) a vo zvyšku dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 243b ods. 4 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p.

V dovolacom konaní úspešným odporcom nepriznal náhradu trov konania, pretože im trovy konania nevznikli. Na ich vyjadrenie zo 7. apríla 2006 z hľadiska rozhodovania o trovách dovolacieho konania neprihliadol, lebo advokát JUDr. M. H. nepredložil plnomocenstvo, z ktorého by bolo zrejmé, že je oprávnený zastupovať odporcov, v mene ktorých sa vyjadril aj v dovolacom konaní.

62.

ROZHODNUTIE

Ak štatút mesta určuje hodnotu majetkových práv, ktoré podliehajú vždy schváleniu mestského zastupiteľstva, nemôže štatutárny orgán mesta - primátor platne prevziať ručiteľský záväzok, ktorý určenú hodnotu presahuje.

Bez schválenia mestským zastupiteľstvom je takýto právny úkon neplatný.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2006, sp. zn. 1 Obdo V 9/2005)

Dovolaním napadnutým rozsudkom odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu v napadnutej časti tak, že odporcu 2/ zaviazal zaplatiť navrhovateľovi sumu 99 777 041,66 Sk s úrokom z omeškania s tým, že plnem'm jedného z odporcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého odporcu. Vo zvyšku rozsudok potvrdil. Odporcovi 2/ uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 671 305,- Sk spoločne a nerozdielne s odporcom 1/ s tým, že plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého odporcu. V dôvodoch rozsudku uviedol, že v rámci odvolacieho konania bolo zistené, že navrhovateľ svoju pohľadávku notárskou zápisnicou N 2/2004, Nz 329/2004 postúpil dňa 7. januára 2004 na spoločnosť s ručením obmedzeným GFR, preto súd podľa § 92 ods. 3 O. s. p. pripustil zmenu účastníka na strane navrhovateľa. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie dôvodnosti žaloby proti odporcovi 2/ (Mesto Ž.) titulom ručiteľského záväzku z dôvodu, že dlžník (odporca 1/) záväzok z úverovej zmluvy nesplnil. Na základe úverovej zmluvy uzavretej medzi predchodcom navrhovateľa a odporcom 1/ bol poskytnutý úver, ktorého splatnosť bola zabezpečená ručiteľskou listinou. Ručiteľský záväzok riadne vznikol, má všetky predpísané náležitosti a ak odporca 2/ spochybňuje zastupovanie mesta primátorom vzhľadom na štatút mesta a zákon o obciach, nemožno v tomto prípade túto námietku akceptovať, pretože štatutárny zástupca má právo podpisovať v mene obce, resp. mesta a ak prekročí rámec svojej právomoci, nemožno tento úkon voči tretím osobám spájať s účinkom neplatnosti takehoto úkonu. Ak odporca 2/ prevzal ručiteľský záväzok, muselo mu byť zrejmé, aké povinnosti pre neho z tohto vzťahu a zo zákona vyplývajú. Ručenie je právny inštitút akcesorickej povahy a subjekt, ktorý takýto záväzok pre-

vzal popri dlžníkovi, je povinný plniť, ak je dlžník v omeškaní s plnením, resp. svoj záväzok nesplnil, teda plnenie ručiteľom namiesto dlžníka je podstatou takéhoto právneho vzťahu.

Ide o zabezpečovací prostriedok, ktorý osobitne upravuje Občiansky zákonník (§ 546 až § 550) a osobitne je upravený pre oblasť obchodných záväzkových vzťahov v Obchodnom zákonníku (§ 303 až § 312). Na rozdiel od § 546 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého možno dohodou zabezpečiť pohľadávku ručením, § 303 Obchodného zákonníka vymedzuje ručenie ako jednostranný právny úkon, ktorý vznikne vyhlásením ručiteľa, ktoré musí mať písomnú formu, smerovať voči veriteľovi a obsahovať výslovne záväzok toho, kto vyhlásenie urobil, že pokiaľ dlžník svoj záväzok voči veriteľovi nesplní, uspokojí veriteľovu pohľadávku sám. V prípade § 303 Obchodného zákonníka ide o kogentné ustanovenie, od ktorého sa účastníci nemôžu odchýliť.

V odvolacom konaní bola riešená sporná otázka, ktorý právny predpis mal byť aplikovaný, keď odporca 2/ nemal postavenie podnikateľa, ako i dôvodnosť návrhu uplatneného proti odporcovi 2/. Podľa § 261 ods. 3 písm. d), § 261 ods. 4 Obchodného zákonníka sa touto časťou zákona spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy zo zmluvy o úvere, ako i vzťahy, ktoré vznikli pri zabezpečení plnenia záväzkov v záväzkových vzťahoch, ktoré sa spravujú touto časťou zákona podľa predchádzajúcich odsekov. Z citovaného ustanovenia teda vyplýva, že právny vzťah vzniknutý úverovou zmluvou medzi jej účastníkmi (bez ohľadu na to, či ide alebo nejde o podnikateľov) sa riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka, ako i vzťahy vzniknuté v súvislosti s týmto typom zmluvy, teda i ručenie, resp. ručiteľský záväzok v konkrétnom prípade. Skutočnosť, že odporca 2/ nemal v danom záväzkovom vzťahu postavenie podnikateľa nič nemení na tom, že vzniknutý vzťah sa riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka, ako to vyplýva z citovaného ustanovenia § 261 ods. 3 písm. d), § 261 ods. 4. Pre daný prípad preto neplatí znenie § 261 ods. 1 a 2 v spojení s ods. 6 Obchodného zákonníka.

Odvolací súd prijal záver, že posúdenie ručiteľského záväzku odporcu 2/ sa riadi ustanoveniami § 303 a nasl. Obchodného zákonníka bez ohľadu na to, ako bol písomný ručiteľský záväzok označený. Podľa obsahu spíňa predpoklady ručenia podľa Obchodného zákonníka, má písomnú formu, vyplýva z nej záväzok voči veriteľovi ručením za úver poskytnutý odporcovi 1/, vrátane úrokov a poplatkov, ako i výslovný záväzok uspokojiť záväzok dlžníka, ak tento nesplní. Z uvedeného treba vyvodiť, že vzťahy vznikajúce pri zabezpečení záväzkov z úverovej zmluvy sa spravujú ustanoveniami Obchodného

zákonníka a použitie tohto zákona na tieto vzťahy nemôžu účastníci dohodou vylúčiť.

Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne posúdil platnosť vzniknutých záväzkových vzťahov, ale nepostupoval správne, ak ručiteľský záväzok posudzoval podľa ustanovenia § 549 Občianskeho zákonníka a návrh proti odporcovi 2/ zamietol. Odvolací súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že nárok navrhovateľa proti odporcovi 2/ je opodstatnený, preto rozsudok v napadnutej časti istiny zmenil podľa § 220 ods. 1 O. s. p. tak, že odporca 2/ je povinný spoločne a nerozdielne s odporcom 1/ zaplatiť navrhovateľovi 99 777 041,66 Sk s úrokmi z omeškania s tým, že plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého odporcu. V prevyšujúcej časti o 24 102 390,- Sk napadnutý rozsudok podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal odporca 2/ dovolanie. Poukazuje na skutočnosť, že navrhovateľ sa domáhal voči odporcom 1/, 2/ zaplataenia žalovanej sumy spoločne a nerozdielne, odvolanie proti prvostupňovému rozsudku podal navrhovateľ čo do výroku, ktorým bol zamietnutý nárok voči odporcovi 2/ a čo do výroku o náhrade trov konania voči odporcovi 2/ a domáhal sa zmeny prvostupňového rozhodnutia a uloženia povinnosti odporcovi 2/ zaplatiť navrhovateľovi 123 879 431,66 Sk istiny s príslušenstvom, súdny poplatok a trovy konania s tým, že plnením jedného z odporcov zanikne v rozsahu plnenia povinnosť druhému z odporcov. Odvolací súd nerozhodol o žalobnom petite, ale za stavu, keď v čase rozhodovania odvolacieho súdu bol rozsudok krajského súdu voči odporcovi 1/ právoplatný, rozhodol v napadnutom rozhodnutí tak, že tú istú sumu uložil zaplatiť v prospech navrhovateľa odporcovi 2/. Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou. Platí teda, že súd je viazaný žalobou, nemôže preto žalobcovi priznať viac, než požadoval v žalobnom petite a žalovanému nemôže uložiť inú povinnosť, než žalobcom navrhovanú. Odvolací súd doplňujúcim rozsudkom doplnil rozsudok zo dňa 15. júna 2004 výrokom začínajúcim tromi bodkami, písmenom malým „a“ a ďalej slovami „odporca v 2/ rade je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 671 305,- Sk spoločne a nerozdielne s odporcom v 1/rade s tým, že plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého odporcu.“ Vzhľadom na to, že pre účastníkov konania, prípadne pre tretie osoby v zmysle § 159 ods. 2 O. s. p. je záväzný výrok rozsudku, takéto znenie výroku nemožno nad akúkoľvek pochybnosť považovať za záväzné, keďže je nezrozumiteľné a zmätočné. Z odôvodnenia doplňujúceho rozsudku vyplýva, že doplňujúci rozsudok sa vzťahuje len na trovy prvostupňového konania, o ktorých odvolací súd v rozsudku o odvolaní navrhovateľa opomenul rozhodnúť. Dovoľáte! ďalej namieta právnu subjek-

tivitu, ako i aktívnu legitimáciu navrhovateľa GFR, spol. s r. o. Označený navrhovateľ v napadnutom rozsudku týmto dovolaním neexistuje. Obchodná spoločnosť s obchodným názvom GFR, spol. s r. o. v obchodnom registri nie je a ani nebola zapísaná. Pokiaľ teda odvolací súd uložil odporcovi 2/povinnosť voči navrhovateľovi, ktorý nemá spôsobilosť byť účastníkom konania a nie je v konaní aktívne legitimovaný, konanie odvolacieho súdu je postihnuté vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p. Poukazuje na to, že v odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že v rámci odvolacieho konania sa zistilo, že navrhovateľ svoju pohľadávku notárskou zápisnicou postúpil dňa 7. januára 2004 na spoločnosť s ručením obmedzeným GFR so sídlom v B., preto súd postupoval podľa § 92 ods. 3 O. s. p. pripustil zmenu účastníka na strane navrhovateľa. Súdom označený navrhovateľ v záhlaví rozsudku odvolacieho súdu, ani štatutárny zástupca obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným, s obchodným názvom GFR, sa pojednávania odvolacieho súdu nezúčastnili. Pojednávaná sa zúčastnila Mgr. V. O., advokátka, ktorá predložila splnomocnenie JUDr. M. V., advokáta, zo dňa 5. mája 2004, v ktorom ju splnomocnil na zastupovanie jeho osoby v právnej veci navrhovateľa GFR, s. r. o., proti odporcovi Ing. D. K. - U. Ž. o zaplatenie 123 879 431,66 Sk, č. k. 5 Obo 56/03, vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky v rovnakom rozsahu, v akom bola daná jemu plná moc dňa 16. marca 2004.

Z plnomocnenia pre splnomocnenca JUDr. M. V., advokáta, vyplýva, že JUDr. M. V., advokátovi, bola daná generálna plná moc od spoločnosti GFR, s. r. o., zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu B. I. v odd. Sro vo vložke č. 22876/B, ktorá bola podpísaná konateľom W. H. R. Z výpisu z obchodného registra Okresného súdu B. I. v odd. Sro vložka č. 22876/B vyplýva, že ešte 18. marca 2004 bol konateľom obchodnej spoločnosti Ing. J. Š., G. č. 17, S., ako jediný konateľ, ktorý je oprávnený konať a spoločnosť zastupovať samostatne. Pokiaľ teda podpísal splnomocnenie za uvedenú spoločnosť GFR, s. r. o. so sídlom L. č. 16, B., p. W. H. R., nebolo v konaní preukázané, že ide o platné plnomocnenstvo. V odvolacom konaní nebol predložený žiaden dôkaz o tom, že konateľom spoločnosti bol v čase podpísania plnomocnenstva pre advokáta JUDr. M. V. p. W. H. R. Konanie odvolacieho súdu so zástupcom účastníka na základe plnomocnenstva, z ktorého nie je zjavné, že bolo podpísané osobou, o ktorej bolo preukázané v čase právneho zastupovania, že je štatutárnym orgánom obchodnej spoločnosti, za ktorú advokát koná, treba považovať za dôvod pre dovolanie v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.

Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uvádza, že v rámci odvolacieho konania navrhovateľ svoju pohľadávku postúpil dňa 7. januára 2004 notár-

skou zápisnicou, ktorú zápisnicu nekonkretizuje, navyiac uvádza postupníka GFR so sídlom L. č. 16, B., bez ďalšej identifikácie, pričom takáto obchodná spoločnosť s uvedeným obchodným menom nie je zapísaná v obchodnom registri. Na pojednávaní 11. mája 2004, čo dovolateľ zistil až pri nahliadnutí do spisu, Mgr. V. O. na základe plnej moci zo dňa 5. mája 2004 a splnomocnenia zo dňa 16. marca 2004 uviedla, že došlo k postúpeniu pohľadávky z VÚB, a. s. na spoločnosť GFR, s. r. o., o čom predložila podľa protokolácie súdu originál notárskej zápisnice N 2/2004, Nz 329/2004 k nahliadnutiu a výpis notárskej zápisnice uvedeného čísla. Zo zápisnice z pojednávania nevyplýva, že súd vykonal na pojednávaní dňa 11. mája 2004 dôkaz listinou v zmysle § 129 O. s. p. Odporca 2/ na pojednávaní dňa 11. mája 2004 nebol prítomný. Na ďalšom pojednávaní dňa 15. júna 2004 odvolací súd nevykonal žiadne dôkazy, neoboznámil sa so zmenou na strane navrhovateľa, ani so zápisnicou z pojednávania zo dňa 11. mája 2004 a z priebehu pojednávania nevyplývalo, že by došlo ku zmene účastníka konania na strane navrhovateľa.

Keďže v odvolacom konaní nebolo preukázané zákonným spôsobom, že po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv, ktoré sú predmetom tohto súdneho sporu, je toho názoru, že odvolacie konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie. Uplatnený dôvod v dovolaní podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. odôvodňuje odporca 2/takto: Navrhovateľ sa domáhal voči odporcovi 2/ peňažného plnenia z titulu ručiteľského záväzku odporcu 2/ za splnenie záväzku odporcu 1/ z úverovej zmluvy č. 9302/92 zo dňa 7. augusta 1992. Ako predbežnou otázkou zaoberal sa súd platnosťou ručiteľskej listiny č. 9302/92 zo dňa 7. augusta 1992, pričom prijal záver, že posúdenie ručiteľského záväzku odporcu 2/ sa riadi ustanovením § 303 a nasl. Obchodného zákonníka bez ohľadu na to, ako bol písomný ručiteľský záväzok označený. Podľa svojho obsahu spĺňa predpoklady ručenia podľa Obchodného zákonníka, má písomnú formu, vyplýva z nej záväzok voči veriteľovi ručením za úver poskytnutý odporcovi i/, vrátane úrokov a poplatkov, ako i výslovný záväzok uspokojiť záväzok dlžníka, ak ho tento nesplní.

Dovolateľ nesúhlasí s takýmto právnym záverom. Poukazuje na všetky doterajšie vyjadrenia v predmetnej veci, na ktorých trvá. Odvolací súd nesprávne vyložil zistený skutkový stav, na ktorý aplikoval ustanovenie § 303 Obchodného zákonníka. Predmetná ručiteľská listina okrem toho, že ide o vyhotovenie ručiteľskej listiny v písomnej forme, nespĺňa ani jednu zákonnú náležitosť platného právneho úkonu. Primátor Mesta Ž. je štatutárnym orgánom v majetkovoprávných a pracovných vzťahoch mesta, ale okrem toho je i v administratívnych vzťahoch správnym orgánom. Nie je preto

možné bez skúmania splnenia ďalších podmienok platnosti usudzovať, že právny úkon, ktorý je podpísaný primátorom Mesta Ž. a opatrený pečiatkou Mesto Ž. - primátor, je právny úkon, ktorý zaväzuje Mesto Ž., ako právnickú osobu.

Mesto Ž. je právnickou osobou. Tak, ako i u iných právnických osôb, u ktorých všetkých sa vyžaduje pre platnosť prejavu vôle právnickej osoby prejav vôle vyjadrený konkrétne upraveným spôsobom konania a podpisovania za právnickú osobu, a to v zákone alebo na základe zákona a v zmysle zákona prijatým vnútorným predpisom právnickej osoby, i v konkrétnom prípade Mesta Ž. sa k platnosti právneho úkonu vyžaduje z hľadiska jeho záväznosti prejav vôle spôsobom upraveným v Štatúte Mesta Ž. a v podpisovom poriadku, ktoré boli vydané v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a článku 68 Ústavy Slovenskej republiky. Nemožno sa otočiť s takým extenzívnym výkladom konania Ing. J. S., ako primátora Mesta Ž., že každý jeho podpis na listine, opatrený pečiatkou Mesto Ž. - primátor, je právny úkon vykonaný za Mesto Ž., ako právnickú osobu.

Odporca 2/ predložil listinné dôkazy, a to Štatút Mesta Ž. i Podpisový poriadok, vrátane jeho príloh. Tieto listinné dôkazy boli riadne v konaní prvostupňového súdu oboznámené, neboli však vôbec vyhodnotené prvostupňovým, ani odvolacím súdom, čo je v rozpore s ustanovením § 157 O. s. p. Z výpovede primátora Mesta Ž. Ing. J. S., ako i výpovede Ing. A. H., ktorá vykonávala v čase podpisania ručiteľskej listiny funkciu riaditeľky VÚB, a. s., pobočka Ž., bolo nesporné, že v predmetnej veci týkajúcej sa ručiteľského záväzku rokovania prebiehali vždy medzi nimi, bez prítomnosti ďalších osôb. Bolo nesporné, že ručiteľská listina bola vyhotovená VÚB, a. s., pobočka Ž., ručiteľskú listinu podpísal Ing. J. S. za prítomnosti Ing. A. H., pričom v záhlaví ručiteľskej listiny, ako vyhlasovateľ ručiteľského záväzku, je uvedený Mestský úrad mesta Ž.

Riaditeľka VÚB, a. s., pobočka Ž., Ing. A. H. bola členkou finančnej komisie Mestského zastupiteľstva Mesta Ž., v náplni ktorej (v rámci kontrolnej funkcie) bolo podieľať sa na výkone kontroly realizácie uznesení Mestského zastupiteľstva a Mestskej rady, v tejto funkcii Ing. H. pôsobila od 8. marca 1991, i v čase rozhodnutia prvostupňového súdu dňa 16. októbra 2002, čo bolo v konaní preukázané. So zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Štatútom Mesta Ž., ako i Zásadami hospodárenia s majetkom mesta, účinnými od 1. októbra 1991, bola Ing. H. nepochybne oboznámená. Vzhľadom na ňou zastavanú funkciu, musela vedieť, že podmienkou platnosti právneho úkonu, akým by bolo prevzatie ručiteľského záväzku za Mesto Ž., je schválenie Mestským zastupiteľstvom - uznesením Mestského zastupiteľ-

stva. S poukazom na uvedené ručiteľská listina zo dňa 7. augusta 1992 je absolútne neplatný právny úkon, pretože nespĺňa esenciálne náležitosti relevantného vyhlásenia v zmysle ustanovenia § 303 Obchodného zákonníka. Vyhlasovateľ v ručiteľskej listine, označený Mestský úrad mesta Ž., je orgán, ktorý nemá samostatnú právnu subjektivitu, ani osoba, ktorá podpísala ručiteľskú listinu, primátor Mesta Ž., nemá samostatnú právnu subjektivitu ako primátor Mesta Ž., nie je teda určitým spôsobom označený ručiteľ. Z uvedených dôvodov rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhuje napadnutý rozsudok voči odporcovi 2/ zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

V dovolaní proti uzneseniu, č. k. 5 Obo 56/03, 5 Obo 62/03 zo dňa 12. mája 2005, dovolateľ namieta, že rozhodnutie o oprave chyby je zmätočné. V predmetnom uznesení opravuje odvolací súd IČO navrhovateľa v záhlaví rozsudku, ale vzhľadom na to, že ide o údaj vzťahujúci sa k označeniu účastníka konania, je touto opravou dotknutý aj výrok opravovaného rozsudku. Namieta, že v odvolacom konaní nedošlo k rozhodnutiu v zmysle ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 O. s. p., ktorým by bola pripustená zmena na strane navrhovateľa, hoci sa to v odôvodnení odvolacieho súdu uvádza.

Zo znenia ustanovenia § 92 ods. 2 O. s. p. je jednoznačné, že ku zmene na strane účastníka môže dôjsť len na návrh oprávnenej osoby, o ktorom súd rozhoduje podľa ustanovenia § 92 ods. 3 O. s. p. Okrem toho nie je možné, aby v uznesení o oprave chyby sa menilo alebo doplňovalo rozhodnutie súdu vo veci samej. Z rozhodnutia odvolacieho súdu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. júna 2004 nevyplýva, že povinnosť uložená odporcovi 2/ zaniká do výšky plnenia druhého odporcu. Pokiaľ došlo doplňujúcim rozsudkom k doplneniu výroku rozsudku zo dňa 15. júna 2004, doplnenie sa vzťahuje tak, ako vyplýva i z odôvodnenia, len k trovám prvostupňového konania. Navrhuje preto v napadnutej časti rozsudok odvolacieho súdu zo dňa 15. júna 2004 v napadnutej časti v znení doplňujúceho rozsudku zo dňa 17. júna 2004 a uznesenia o oprave chyby zo dňa 12. mája 2005 zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), prejednal dovolanie odporcu 2/ a dospel k záveru, že je dôvodné. Dovolateľ namietal, že odvolací súd nepostupoval v súlade s ustanovením § 92 O. s. p., keď za účastníka konania na strane navrhovateľa označil obchodnú spoločnosť GFR, s. r. o. a namietal tiež, že takto označený účastník

neexistuje, nie je zapísaný do obchodného registra. Podľa zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 11. mája 2004 sa zistilo, že sa ho za žalobcu zúčastnila Mgr. V. O. na základe substitučnej plnej moci advokáta JUDr. M. V., splnomocneného právneho zástupcu spoločnosti GFR, s. r. o. Odporca 2/ namieta, že advokáta za spoločnosť GFR, s. r. o., splnomocnil niekto, kto nebol ako oprávnená osoba pre takýto úkon zapísaná v obchodnom registri. V čase udelenia plnomocenstva dňa 16. marca 2004 nebol W. H. R. zapísaný ako štatutárny orgán, hoci plnomocenstvo pre advokáta podpísal.

Na pojednávaní dňa 11. mája 2004, ktoré odvolací súd pre neprítomnosť odporcu 2/ odročil, súd prijal uznesenie, kde uviedol, že s odkazom na § 92 ods. 3 O. s. p. namiesto VÚB, a. s., vstupuje do konania spoločnosť GFR, s. r. o., na tom základe, že splnomocnenec uviedol, že došlo k postúpeniu pohľadávky z VÚB, a. s. na GFR, s. r. o., o čom bola predložená originálna notárska zápisnica č. N 2/2004, Nz 329/2004 k nahliadnutiu. Podľa § 92 ods. 2, ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli. Podľa odseku 3 súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2 a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované. Z obsahu zápisnice nie je možné zistiť, či tento postup bol zachovaný, to znamená, či oprávnená osoba navrhla zmenu účastníka na strane navrhovateľa. Nie je preto doteraz vyriešená otázka účastníkov na strane navrhovateľa. Za týchto podmienok neobstojí námietka, že spoločnosť GFR, s. r. o., nie je zapísaná v obchodnom registri tak, ako bola označená odvolacím súdom. Nesprávne IČO, ktoré bolo napokon opravené, nie je súčasťou obchodného mena. Obchodným menom sa rozumie názov, pod ktorým podnikateľ vykonáva právne úkony pri svojej podnikateľskej činnosti. Obchodným menom obchodných spoločností a družstva je názov, pod ktorým sú zapísané v obchodnom registri. Jeho súčasťou je aj dodatok označujúci ich právnu formu (§ 8, § 9 ods. 2 Obchodného zákonníka).

Dovolaním napadnutým rozsudkom odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že uložil odporcovi 2/ povinnosť, aby zaplatil navrhovateľovi sumu 99 777 041,66 Sk spolu s úrokmi z omeškania. Týmto výrokom odvolací súd pochybil, lebo jednak zaviazal odporcu 2/ na plnenie, na ktoré

už zaviazal odporcu 1/súd prvého stupňa a túto chybu sa odvolaciemu súdu nepodarilo odstrániť ani následne, pretože nejde o chyby v písaní alebo počítaní, ani inú zrejmu nesprávnosť, ktorú možno odstrániť postupom podľa § 164 O. s. p., pretože v znení ako bol výrok opravený, nebol vyhlásený, a jednak pri svojom rozhodovaní vychádzal z nesprávneho právneho názoru, keď ručiteľský záväzok odporcu 2/ považoval za platný. Dovolací súd považuje za správny právny názor, že predmetný ručiteľský záväzok treba posudzovať podľa § 303 Obchodného zákonníka, ako to odvolací súd aj odôvodnil. Podľa § 303 Obchodného zákonníka, kto veriteľovi písomne vyhlási, že ho uspokojí, ak dlžník voči nemu nesplnil určitý záväzok, stáva sa dlžníkovým ručiteľom. Navrhovateľ v tejto súvislosti predložil ručiteľskú listinu č. 9302/92/2 zo dňa 7. augusta 1992, kde Mestský úrad mesta Ž., za ktorý konal primátor - Ing. J. S., vyhlásil, že ručí za úver, vrátane úrokových nákladov a poplatkov vyúčtovaných bankou na kúpu a dokončenie nehnuteľnosti - „Nákupné stredisko M1“ a pare. č. 4134/6 - zastav, plochy o výmere 10 128 m² v k. ú. Ž. Primátor ručiteľský záväzok podpísal a opatril ho pečiatkou „Mesto Z., primátor“.

Ručenie podľa citovaného ustanovenia, podľa ktorého sa daný vzťah posudzuje, je jednostranný písomný právny úkon ručiteľa, ktorý musí mať zákonom predpísaný obsah. Ručiteľské vyhlásenie na tretej strane listiny podpísal primátor Mesta Ž. a pri podpise je odtlačok pečiatky Mesto Ž. - primátor. Ide teda podľa obsahu nepochybne o ručiteľské vyhlásenie Mesta Ž., za ktoré koná jeho primátor a na to nemôže mať vplyv ani nesprávne úvodné označenie vyhlasovateľa a ani forma pečiatky. Použitá pečiatka obsahuje označenie právnickej osoby - mesta, ako aj osoby, ktorá za ňu koná - primátora. Treba však posúdiť, či primátor bol oprávnený takýto záväzok za Mesto Z. prijať, teda či tento jeho právny úkon je platný. Odvolací súd bol toho názoru, že ručiteľský záväzok riadne vznikol, má všetky predpísané náležitosti a pokiaľ odporca 2/ spochybňoval zastupovanie mesta primátorom vzhľadom na štatút mesta a zákon o obecnom zriadení túto námietku neakceptoval, pretože štatutárny zástupca má právo podpisovať v mene obce, resp. mesta a ak prekročí rámec svojej právomoci, nemožno tento úkon voči tretím osobám spájať s účinkom neplatnosti právneho úkonu. Podľa § 1 zákona Č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení je obec právnickou osobou. Podľa § 22 ods. 1 mestami sú obce, ktoré za mestá vyhlási Slovenská národná rada na návrh vlády. Podľa § 24 ods. 2 predstaveným mesta a jeho najvyšším výkonným orgánom je primátor mesta. Na jeho postavenie sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona o starostovi obce. Primátor je teda štatutárnym orgánom v majetkovoprávnych vzťahoch obce a v pracovnoprávných vzťahoch pracovníkov obce. Podľa § 10 ods. 1 orgánmi obce sú obec-

né zastupiteľstvo a starosta obce. Ich kompetencie vymedzuje citovaný zákon o obciach. Hospodárenie s majetkom obce upravuje tretia časť tohto zákona, ktorá v § 9 upravuje zásady hospodárenia s majetkom obce, ktoré určí obecné zastupiteľstvo. Odsek 2 tohto ustanovenia obsahuje kogentnú úpravu, podľa ktorej okrem iného schváleniu obecným zastupiteľstvom podlieha vždy nakladanie s majetkovými právami v určenej hodnote. Zákon o obecnom zriadení teda obmedzuje konanie štatutárneho orgánu pri nakladaní s majetkovými právami v určenej hodnote voči tretím osobám. Ak Štatút Mesta Žiliny určuje hodnotu majetkových práv, ktoré podliehajú vždy schváleniu mestského zastupiteľstva, nemôže štatutárny orgán mesta - primátor platne prevziať ručiteľský záväzok, ktorý určenú hodnotu presahuje. Bez schválenia mestským zastupiteľstvom je takýto právny úkon neplatný. Nie je možné overiť tvrdenie odporcu 2/, že o nakladaní s majetkovými právami mesta nad 0,5 milióna Sk prináleží rozhodovať výlučne mestskému zastupiteľstvu, pretože dôkaz o tom v spise chýba. Ak odporca 2/ toto svoje tvrdenie preukáže, je právny úkon primátora na označenej ručiteľskej listine neplatný a treba prijať záver, že Mesto Ž. neprevzalo na seba platne ručenie za nesplnenie záväzku odporcu 1/•

Podľa § 243b ods. 1 O. s. p. dovolací súd dovolanie rozsudkom zamietne, ak dôjde k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne; inak napadnuté rozhodnutie rozsudkom zruší. Podľa odseku 2, ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, vráti vec na ďalšie konanie. Dovolací súd vzhľadom na uvedený právny názor zrušil rozsudok v napadnutej Časti a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Poznámka: Obdobne aj rozhodnutie NS SR č. k. 3 Obdo 21/2002.

63.

ROZHODNUTIE

Vkladové konanie predstavuje rozhodovací procesný postup, pri ktorom správa katastra, ako správny orgán, na základe predložených písomných podkladov posudzuje komplexne skutkové a právne skutočnosti (podmienky vkladu podľa § 31 ods. 1, 2 katastrálneho zákona a § 36b ods. 2 vyhlášky č. 79/1996 Z. z.), ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Výsledkom tohto rozhodovacieho postupu je rozhodnutie o povolení vkladu alebo rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. decembra 2007, sp. zn. 8 Sžo 17/2007)

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu zo dňa 21. marca 2007, ktorým odporca zamietol návrh na povolenie vkladu do katastra nehnuteľností podľa § 31 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd preskúmal opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie odporcu podľa § 2501 ods. 1 O. s. p. Po preskúmaní veci a postupu správneho orgánu dospel k záveru, že opravnému prostriedku navrhovateľa nemožno vyhovieť. Súd sa stotožnil so záverom odporcu, ktorý bol vyslovený v rozhodnutí, podľa ktorého dohoda o plnej moci nie je riadne uzavretá. Splnomocnenie na právny úkon o právach k nehnuteľnostiam, v danom prípade k záložnej zmluve, by mal kopírovať samotný predmet zmluvy, t. j. obsahom splnomocnenia by mali byť tie isté náležitosti označenia nehnuteľnosti, ako ich vyžaduje zákon pre zmluvu v súlade s ustanovením § 42 katastrálneho zákona. Z dojednania plnomocnenstva, aké bolo uskutočnené v zmluve o úvere, nevyplýva, že by zástupca mohol v mene dlžníka uzavrieť záložnú zmluvu predloženú na vklad. Formulácia, že zástupca uzavrie v mene dlžníka záložnú zmluvu k nehnuteľnostiam vo vlastníctve dlžníka, ktoré budú bližšie špecifikované na liste vlastníctva ku dňu uzatvorenia záložnej zmluvy je neurčité a v podstate ani splnomocnenec, ani splnomocniteľ v čase uzatvárania dohody o splnomocnení nevedeli, s akými konkrétnymi nehnuteľnosťami sa bude nakladať, ku ktorým bude zriadená záložná zmluva. Takéto dojednanie je neurčité, čo spôsobuje neplatnosť právneho úkonu. Dohodu o splnomocnení uzavretú medzi dlžníkom a Mgr. Tomášom K. podľa § 31 Občianskeho zákonníka považoval kraj-

ský súd za absolútne neplatnú aj pre rozpor záujmov dlžníka a zástupcu podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zástupca dlžníka mal hájiť záujem dlžníka v súvislosti s návratnosťou úveru do budúcnosti a nie uzatvárať za dlžníka záložnú zmluvu a dokonca poveriť záložného veriteľa na podanie návrhu na vklad záložného práva v prospech založeného veriteľa do katastra nehnuteľností.

Vzhľadom na to, že splnomocnenie Mgr. Tomáša K. je neurčité, tento nebol oprávnený nakladať s nehnuteľnosťami dlžníčky, záujmy dlžníka sú v rozpore s konaním jeho zástupcu Mgr. Tomáša K., nerešpektuje sa vyváženosť medzi predmetom úverovej zmluvy, čo sa týka výšky úveru a jeho príslušenstva a predmetom záložnej zmluvy, ktorá sa dotýka celého nehnuteľného majetku v nepochybne ďaleko väčšej hodnote než je výška plnenia povinného z úverovej zmluvy, tým sa výrazne zasahuje do práv oprávneného bez pomenovaného právneho dôvodu a v konečnom dôsledku sa tým ohrozujú dobré mravy, podľa názoru krajského súdu odporca správne rozhodol, keď návrh na vklad podľa § 31 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. zamietol.

Včas podaným odvolaním rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ. V odvolaní navrhovateľ uviedol, že naďalej v plnom rozsahu zotrúva na svojom právnom názore o dôvodoch nesprávnosti rozhodnutia odporcu uvedených v odvolaní voči rozhodnutiu odporcu. Odporca i krajský súd nesprávne právne posúdili vec, pokiaľ vyžadujú od účastníkov právneho úkonu náležitosti právneho úkonu dohody o splnomocnení nad rámec zákona. V prípade udelenia plnej moci splnomocnencovi za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa, predmetom ktorej je nehnuteľnosť alebo práva a povinnosti spojené s nehnuteľnosťami, sa vyžaduje, aby táto plná moc bola udelená písomne. Pre platnosť plnej moci sa vyžaduje podpis konajúcich osôb, t. j. splnomocniteľa i splnomocnenca. Plná moc, ktorá bola príslušným správnym orgánom preskúmaná, splnomocniteľom v úverovej zmluve udelená splnomocnencovi, spĺňa všetky náležitosti vyžadované Občianskym zákonníkom. Písomná forma plnej moci predpísanej zákonom bola splnená, preto je možné udelenú plnú moc považovať za platnú. Pri podpise úverovej zmluvy si zmluvné strany - navrhovateľ a účastník konania pán Ivan H. dohodli podmienky poskytnutia úveru a zabezpečenia úveru. V čase podpisu zmluvy navrhovateľ nevyžadoval od dlžníka predloženie akýchkoľvek listov vlastníctva k jeho nehnuteľnému majetku. Navrhovateľ nemohol automaticky predpokladať, že dlžník si nebude plniť svoje zmluvné povinnosti a prestane splácať úver. Od podpisu úverovej zmluvy pre insolventnosť dlžníka často ubehne dlhšie časové obdobie a mnohokrát prichádza k rýchlym prevodom nehnuteľností za účelom ukračovania veriteľa. Z predloženej plnej moci je jednoznačný zámer dlžníka splnomocniť Mgr. Tomáša K. pre prípad insol-

ventnosti dlžníka na uzatvorenie záložnej zmluvy k nehnuteľnostiam vo vlastníctve dlžníka. V prípade, ak už príde k insolventnosti dlžníka, tento nemá záujem spolupracovať na uspokojovaní pohľadávky veriteľa. Plnomocenstvo je jednostranným právnym úkonom adresovaným tretím osobám, ktorým sa osvedčuje existencia a rozsah oprávnenia zástupcu konať v mene a na účet zastúpeného. Udelené plnomocenstvo bolo splnomocnencom dobrovoľne prevzaté a rozsah zástupcovho oprávnenia je z uvedenej listiny jasný a zrozumiteľný a je zrejmé, za akým účelom je plnomocenstvo udelené. Občiansky zákonník neobsahuje žiadnu zákonnú povinnosť špecifikovať nehnuteľnosti vo vlastníctve záložcu, ktoré majú byť predmetom záložného práva, a to najmä v prípade, ak z obsahu dohody o splnomocnení je zrejmé, že zástupca je v mene a na účet záložcu oprávnený zriaďovať záložné právo (záložné práva) k všetkým nehnuteľnostiam vo vlastníctve záložcu. Katastrálny zákon, tak ako Občiansky zákonník, neustanovuje podstatné obsahové náležitosti dohody o splnomocnení. Keď krajský súd a odporca vytykajú obmedzenie voľby dlžníka na výber splnomocneného zástupcu z toho vyplývajúci rozpor záujmov splnomocniteľa a splnomocnenca podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, s takýmto právnym názorom nemôže navrhovateľ súhlasiť. Mgr. Tomáš K., ako advokát, je povinný konať nielen v súlade so zákonom, ale i s advokátskou etikou. Splnomocniteľovi nič nebránilo prejaviť svoj nesúhlas s tým, aby jeho záujmy zastupoval Mgr. Tomáš K., resp. odmietnuť udelenie takejto plnej moci. Poskytovanie krátkodobých finančných úverov obyvateľstvu je podnikanie s veľkým podnikateľským rizikom. Výška úroku a poplatku za úver preto reálne odzrkadľuje mieru podnikateľského rizika spojeného s poskytovaním krátkodobého úveru.

Podľa názoru navrhovateľa krajský súd nesprávne právne posúdil vec, keď vyslovil, že rozhodnutie odporcu bolo zákonné, pretože:

1. úverová zmluva je platná, nemožno vysloviť jej rozpor s dobrými mravmi,
2. udelené plnomocenstvo je platné a do dňa podania návrhu na vklad záložného práva nebolo splnomocniteľom odvolané,
3. záložná zmluva je platná.

Preto navrhol rozsudok Krajského súdu v B. B. zo dňa 16. júla 2007, zmeniť a rozhodnutie Správy katastra v L. zo dňa 21. marca 2007 zrušiť a vec vrátiť odporcovi na ďalšie konanie.

Právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní predložil odvolaciemu súdu doplnenie odvolania. Uviedol, že písomná plná moc v danej veci má predpísané náležitosti, je z nej zrejмый prejav vôle splnomocniteľa, spĺňa náležitosti ustanovenia § 37 Občianskeho zákonníka. Je splnomocniteľom podpísaná, pričom je irelevantná konkrétna grafická úprava plnomocenstva,

samotné umiestnenie podpisu splnomocniteľa ako i fakt, či medzi týmito je včlenený iný text alebo nie. V prílohe predložil rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 20. decembra 1995, a záznam zo zasadnutia redakčnej rady Katastrálneho bulletinu č. 2/2007 a porady vedúcich právnych odborov katastrálnych úradov v dňoch 24. mája - 25. mája 2007 v T. Š.

Odporca svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil. Navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal vec v intenciách dôvodov uvedených v odvolaní, odvolanie prejednal na nariadenom pojednávaní (§ 246c veta prvá a § 214 ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok podľa § 219 O. s. p. treba ako vecne správny potvrdiť.

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú súde na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Podľa tretej hlavy piatej časti O. s. p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250q ods. 2 O. s. p. o opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo ho zruší a vráti na ďalšie konanie. Ustanovenie § 250j ods. 5 platí obdobne.

Z administratívneho spisu odvolací súd zistil, že navrhovateľ uzavrel zmluvu o úvere ako veriteľ s dlžníkom Ivanom H. Veriteľ sa zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver v sume 16 000,- Sk, dlžník sa zaviazal vrátiť túto sumu zvýšenú o poplatok vo výške 15 440,- Sk. Zo zmluvy ďalej vyplýva, že dlžník splnomocnil advokáta Mgr. Tomáša K., aby za účelom zabezpečenia jeho záväzku voči veriteľovi na základe úverovej zmluvy uzatvoril v jeho mene záložnú zmluvu podľa § 552 Občianskeho zákonníka alebo zmluvu o zabezpečovacom prevode práv podľa § 553 Občianskeho zákonníka k nehnuteľnostiam vo vlastníctve dlžníka, ktoré budú bližšie špecifikované na liste vlastníctva vyhotovenom ku dňu uzatvorenia záložnej zmluvy, alebo zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, ako formu zabezpečenia splnenia úveru s tým, že pokiaľ nesplní riadne a včas podmienky úverovej zmluvy do dodatočne poskytnutej lehoty jeden mesiac od uzavretia zmluvy, berie na vedomie, že veriteľ sa stáva výlučným vlastníkom jeho nehnuteľností. Splnomocnenie bolo udelené na všetky právne úkony, ktoré treba vykonať za účelom uzatvorenia príslušnej zmluvy, ktorou sa zabezpečí záväzok voči veriteľovi na základe úverovej zmluvy, zostávajúci z nesplatennej výšky pohľa-

dávky a jej príslušenstva, vrátane nákladov preukázateľne vynaložených za účelom jej zabezpečenia a vykonania príslušného zápisu. Dojednanie o plnomocenstve s klauzulou „plnomocenstvo prijímam“ je podpísané Mgr. K. Podpis dlžníka bol overený dňa 8. marca 2006. Dátum podpisu zmluvy je 8. marca 2006, v ktorý deň mal dlžník prevziať finančnú hotovosť od mandantára navrhovateľa. Dňa 2. februára 2007 bola uzavretá záložná zmluva podľa § 151 a nasl. Občianskeho zákonníka medzi navrhovateľom a dlžníkom v zastúpení advokátom Mgr. Tomášom K. Zmluvné strany sa dohodli na zriadení záložného práva k spoluvlastníckemu podielu k nehnuteľnostiam zapísaných na liste vlastníctva, katastrálne územie R., obec R., okres L. rodinný dom, postavený na pozemku v obci R., parcely o výmere 105 m² ako zastavané plochy a nádvoría, parcela o výmere 216 m² ako zastavané plochy a nádvoría, parcela o výmere 307 m² záhrady, parcela o výmere 168 m² ako záhrady, v prospech záložného veriteľa, na zabezpečenie všetkých pohľadávok záložného veriteľa voči záložcovi, ktoré vznikli a vzniknú na základe Zmluvy o úvere zo dňa 8. marca 2006 uzavretej medzi záložným veriteľom na strane veriteľa a záložcom na strane dlžníka, najmä na zabezpečenie pohľadávok záložného veriteľa voči záložcovi na vrátenie istiny úveru v sume 16 000,- Sk, ďalej poplatku v sume 15 440,- Sk, ďalej úrokov z omeškania v sadzbe 0,25 % denne z omeškaných platieb istiny, pokút a ostatných celkových nákladov v zmysle platných všeobecných podmienok, od omeškania až do zaplatenia. Záložca poveruje záložného veriteľa na podanie návrhu na vklad záložného práva v prospech záložného veriteľa do katastra nehnuteľností na príslušnom Katastrálnom úrade v B. B., Správe katastra L. Návrh na vklad záložného práva do katastra bol podaný navrhovateľom dňa 21. februára 2007 odporcovi, ktorý napadnutým rozhodnutím zo dňa 21. marca 2007 návrh zamietol.

Podľa či. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika je právnym štátom. Neoddeliteľným atribútom právneho štátu je právna istota a spravodlivosť (pozri nálezy Ústavného súdu SR napr. I. ÚS 17/99, I. ÚS 54/02).

Podľa či. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktoré ustanoví zákon.

Z vyššie citovaných ustanovení Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že v právnom štáte sa orgánu verejnej moci neponecháva na úvahu, či uplatní kompetenciu, ktorú mu priznáva ústava alebo zákon. Preto je povinnosťou každého orgánu verejnej moci konať, uplatniť svoju kompetenciu vždy, v celom rozsahu a včas.

Zákon č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“) v ustanovení § 4 ods. 1 zakotvuje, že práva k nehnuteľnostiam sa do katastra zapisujú vkladom práv k nehnuteľnostiam do katastra, záznamom práv k nehnuteľnostiam do katastra a poznámkou o právach k nehnuteľnostiam v katastri.

Podľa § 1 ods. 1 katastrálneho zákona kataster nehnuteľností (ďalej len „kataster“) je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, práve zodpovedajúcom vecnému bremenu a o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva a o iných právach a povinnostiach z vecného bremena, ak boli zriadené ako vecné práva k nehnuteľnostiam, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo strany majetku obcí, zo správy majetku vyšších územných celkov, o nájomných právach k pozemkom, ak nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej 5 rokov (ďalej len „právo k nehnuteľnosti“).

Kataster slúži aj ako informačný systém, najmä na ochranu práv k nehnuteľnostiam, na daňové účely a poplatkové účely, na oceňovanie nehnuteľností, najmä pozemkov, na ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu, na tvorbu a ochranu životného prostredia, na ochranu nerastného bohatstva, na ochranu národných kultúrnych pamiatok a ostatných kultúrnych pamiatok ako aj chránených území a prírodných útvarov a budovanie ďalších informačných systémov o nehnuteľnostiach (§ 2 katastrálneho zákona).

V zmysle § 5 ods. 1 katastrálneho zákona vklad je úkon správy katastra; vkladom vzniká, mení sa alebo zaniká právo k nehnuteľnostiam.

Podľa § 16 ods. 2 veta prvá katastrálneho zákona správa katastra vykonáva štátnu správu na úseku katastra v územnom obvode okresu.

Podľa § 28 ods. 1 katastrálneho zákona práva k nehnuteľnostiam zo zmlúv uvedené v § 1 ods. 1 sa zapisujú do katastra vkladom, ak tento zákon neustanovuje inak.

V zmysle § 28 ods. 2 citovaného zákona práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1 vznikajú, menia sa alebo zanikajú vkladom do katastra, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 28 ods. 3 citovaného zákona právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení.

V zmysle § 29 citovaného zákona vklad podľa § 28 možno vykonať iba na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra.

Podľa § 30 ods. 1 katastrálneho zákona účastníkom konania o povolení vkladu je účastník právneho úkonu, na ktorého základe má vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť právo k nehnuteľnosti.

Konanie o povolení vkladu sa začína na návrh účastníka konania (§ 30 ods. 2 katastrálneho zákona).

V zmysle § 30 ods. 3 katastrálneho zákona návrh na vklad sa podáva písomne a obsahuje:

- meno (obchodné meno, názov) a miesto trvalého pobytu (sídlo) účastníka konania,
- označenie správy katastra, ktorej je návrh adresovaný,
- označenie právneho úkonu, na ktorého základe má vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť právo k nehnuteľnosti; ak sú predmetom návrhu na vklad právne vzťahy z viacerých právnych úkonov, označia sa všetky právne úkony,
- číslo listu vlastníctva a názov katastrálneho územia, ak je právo k nehnuteľnosti, ktoré má byť vkladom dotknuté, zapísané v katastri,
- určenie dňa, ku ktorému majú vzniknúť právne účinky vkladu pri prevoze majetku štátu na iné osoby podľa osobitného predpisu.

Podľa § 30 ods. 4 katastrálneho zákona prílohy k návrhu na vklad sú najmä:

- zmluva, na ktorej základe má byť zapísané právo k nehnuteľnosti do katastra, v počte vyhotovení podľa počtu účastníkov konania jej tri ďalšie vyhotovenia,
- verejná listina alebo iná listina, ktorá potvrdzuje právo k nehnuteľnosti, ak toto právo k nehnuteľnosti nie je vpísané na liste vlastníctva,
- identifikácia parciel, ak vlastnícke právo k nehnuteľnosti nie je vpísané na liste vlastníctva,
- geometrický plán,
- ocenenie nehnuteľností,
- výpis z obchodného registra alebo z iného registra, ak je účastníkom konania právnická osoba,
- dohoda o splnomocnení, ak je účastník konania zastúpený splnomocnencom; podpis splnomocniteľa musí byť osvedčený podľa osobitných predpisov,
- potvrdenie o zaplatení odvodu, ak nadobúdateľ má povinnosť zaplatiť odvod podľa osobitného predpisu.

Podľa § 31 ods. 1 katastrálneho zákona správa katastra preskúma platnosť zmluvy, a to najmä oprávnenie prevodcov nakladať s nehnuteľnosťou, či je úkon urobený v predpísanej forme, či sú prejavy vôle hodnoverné, či sú dostatočne určité a zrozumiteľné a či zmluvná voľnosť, prípadne právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené.

Podľa § 31 ods. 2 citovaného zákona pri rozhodovaní o povolení vkladu prihliada správa katastra aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu.

Podľa § 31 ods. 3 citovaného zákona ak sú podmienky na vklad splnené, správa katastra vklad povolí; inak návrh zamietne. Ak sú podmienky na vklad splnené len v časti návrhu a ak je to účelné, správa katastra môže rozhodnúť len o časti návrhu.

Podľa § 31 ods. 6 citovaného zákona rozhodnutie o povolení vkladu nadobúda právoplatnosť dňom jeho vyznačenia. Proti rozhodnutiu, ktorým sa vklad povoľuje, nemožno podať opravný prostriedok.

Správa katastra doručí zmluvu s vyznačením rozhodnutia o povolení vkladu všetkým účastníkom konania (§ 31 ods. 7 katastrálneho zákona).

V zmysle § 8 správa katastra doručí rozhodnutie o zamietnutí vkladu všetkým účastníkom konania. Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie. Odvolanie sa podáva na správu katastra, ktorá rozhodnutie vydala, v lehote 30 dní odo dňa jeho doručenia. Ak správa katastra podanému odvolaniu nevyhovie v celom rozsahu, o odvolaní rozhodne súd.

Podľa § 36b ods. 2 vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 79/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, pri skúmaní platnosti zmluvy sa zisťuje, či právny úkon svojím obsahom alebo účelom neodporuje zákonom alebo či ho neobchádza alebo či sa neprieči dobrým mravom, a to najmä, či

- účastník bol spôsobilý na právne úkony,
- účastník nespôsobilý na právne úkony bol zastúpený zákonným zástupcom alebo iným zástupcom,
- za právnickú osobu konal oprávnený zástupca,
- zmluva, ktorej účastníkom je osoba, ktorá nemôže písať alebo čítať, bola uzavretá vo forme notárskej zápisnice,
- v zmluve ide skutočne o písomné prejavy vôle osôb v nej uvedených s osobitným zreteľom na tých, ktorých právo na jej základe zaniká alebo sa obmedzuje,

- uzavretiu zmluvy účastníkov nie sú na prekážku okolnosti, ktoré bránia nakladaniu s nehnuteľnosťou, a či k právnomu úkonu účastníka, ktorý je obmedzený pri disponovaní s nehnuteľnosťou, prípadne k zmluve ako celku bol udelený potrebný súhlas.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v intenciách vyššie citovaných ustanovení katastrálneho zákona a vyhlášky preskúmal napadnuté rozhodnutie odporcu a dospel k záveru, že odporca ako orgán verejnej moci uplatnil svoju kompetenciu v súlade so zákonom (*conditio sine qua non*).

Katastrálny zákon zakotvuje tri druhy zápisov vecných a iných práv k nehnuteľnostiam do katastra (vklad, záznam a poznámku), pričom každý z týchto právnych inštitútov má iné právne účinky. V súlade s platnou právnou úpravou v Slovenskej republike sa k nadobudnutiu vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam vyžadujú dva úkony. Prvým úkonom je uzavretie právneho úkonu medzi účastníkmi konania (napr. podľa Občianskeho a Obchodného zákonníka), ktorý predstavuje tzv. titul nadobudnutia práva podľa hmotného práva. Ďalším úkonom je rozhodnutie správy katastra, ako správneho orgánu podľa katastrálneho zákona, ktorým sa povoľuje vklad vlastníckeho alebo iného vecného práva do katastra.

Inštitút vkladu je založený na základe konštitutívnosti, čo znamená, že zmluvné vecné práva k nehnuteľnostiam vznikajú, menia sa a zanikajú vkladom do katastra.

Správa katastra je ako orgán štátnej správy súčasťou výkonnej moci štátu a je v jej kompetencii rozhodovať, či sú splnené podmienky na povolenie zápisu práv k nehnuteľnostiam do katastra na základe vkladu práv k nehnuteľnostiam. Na konanie o povolenie vkladu je miestne príslušná tá správa katastra, v ktorej obvode sa nachádza nehnuteľnosť.

Vkladové konanie, ako návrhové správne konanie, sa začína na základe návrhu účastníka konania, pričom katastrálny zákon zakotvuje jednak obligatorne náležitosti návrhu, na základe ktorého sa vkladové konanie začína, ako aj príkladmo prílohy návrhu, ktoré má účastník vkladového konania spolu s návrhom na povolenie vkladu predložiť.

V priebehu vkladového konania správa katastra, ako správny orgán, posudzuje podstatné náležitosti príslušného zmluvného typu, a to z hľadiska kritérií, ktoré sú príkladmo uvedené v ustanovení § 31 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona a predmetnú zmluvu posudzuje aj v intenciách ustanovenia § 36b ods. 2 vyhlášky č. 79/1996 Z. z.

Znamená to, že vkladové konanie predstavuje rozhodovací procesný postup, pri ktorom správa katastra ako správny orgán na základe predložených písomných podkladov posudzuje komplexne skutkové a právne skutočnosti (podmienky vkladu podľa § 31 ods. 1, 2 katastrálneho zákona a § 36b ods. 2 vyhlášky č. 79/1996 Z. z.), ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Výsledkom tohto rozhodovacieho procesného postupu je rozhodnutie o povolení vkladu alebo rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad.

Podľa § 23 Občianskeho zákonníka zastúpenie vzniká na základe zákona alebo rozhodnutia štátneho orgánu, alebo na základe dohody o plnomocenstve.

Právny vzťah zastúpenia, pokiaľ ide o dôvody jeho vzniku, vzniká buď priamo zo zákona, na základe rozhodnutia súdu alebo iného orgánu, alebo na základe zmluvy. Podľa toho rozlišujeme:

1. zákonné zastúpenie, ktoré vzniklo priamo zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu či iného štátneho orgánu,
2. zmluvné zastúpenie (splnomocnenie).

Pri zmluvnom zastúpení rozlišujeme:

- a) zmluvu, ktorou sa zakladá právny vzťah zastúpenia. Občiansky zákonník nazýva takúto zmluvu dohodou o plnomocenstve (§ 23). Za najfrekventovanejšie zmluvy, ktoré zakladajú právny vzťah zastúpenia, možno považovať zmluvy, týkajúce sa právnej pomoci uzavreté medzi klientom a advokátom,
- b) právny vzťah zastúpenia ako vzťah medzi zástupcom a zastúpeným, ktorý je daný predmetom a obsahom (vzájomnými právami a povinnosťami) zastúpenia,
- c) plnomocnenstvo ako osvedčenie o existencii právneho vzťahu zastúpenia.

V súdnom prípade plnomocnenstvo (ako jednostranný právny úkon preukazujúci existenciu právneho vzťahu zastúpenia) bolo spísané priamo v zmluve o úvere (v strede textu), bez ďalšej prezentácie prípadného zmluvného vzťahu uzavretého medzi advokátom a klientom. Z celého kontextu zmluvy a jej podpisovania je nejasné, akú vôľu mienil dlžník prejaviť podpísaním zmluvy. Zmluvu podpísal 8. marca 2006 (pozri dátum podpisu zmluvy) s tým, že vyhlásil, že súhlasí so Všeobecnými podmienkami pre poskytnutie úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy a zároveň tieto spolu so zmluvou prevzal. Všeobecné podmienky zmluvy k návrhu na vklad pripojené neboli. Na tieto všeobecné podmienky na body 15. a 16. sa odvoláva zmluva pri splnomocnení veriteľa dlžníkom na všetky úkony vykonať sa majúce v centrálnom depozitári cenných papierov SR, a. s. Samotné plnomocnenstvo dlžníkom podpísané nie je.

Platný právny úkon podľa § 37 Občianskeho zákonníka je, že k prejavu vôle došlo slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, s možným plnením. Sloboda a vážnosť sú základné náležitosti vôle. Sloboda vôle vychádza z podmienok utvárania vôle konajúceho subjektu. Vôľa bez jej prejavu nie je poznateľná. Vážnosť vôle súvisí s tým, že sa zdanlivo prejavuje vôľa, ktorá v skutočnosti neexistuje, resp. existuje, avšak v inej kvalite, než to ukazuje prejav. Zrozumiteľnosť právneho úkonu značí, že jeho adresát je objektívne schopný pochopiť výrazové prostriedky použité na vyjadrenie právneho úkonu. Právny úkon je určitý len vtedy, keď nie je vnútorne rozporný jeho obsah alebo keď prípadný rozpor možno odstrániť výkladom.

Možno súhlasiť s právnym názorom krajského súdu, že dohoda o plnomocenstve je dvojstranný právny úkon a ani dokazovaním sa nezistilo, že takáto zmluva bola platne uzavretá, ktorej existenciu malo prezentovať plnomocenstvo uvedené v zmluve. Aj podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné odstrániť rozpor, čo dlžník mienil prejavíť podpisom úverovej zmluvy, okrem súhlasu s prijatou sumou a s jej vrátením v navýšenom rozsahu a súhlasu so všeobecnými podmienkami zmluvy (ktoré zmluva o plnomocenstve neobsahuje).

Podľa § 20 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, každý má právo na poskytnutie právnej pomoci a môže o ňu požiadať ktoréhokoľvek advokáta.

Takáto slobodná voľba advokáta v skutočnosti mohla byť obmedzená, ak v predtlačí úverovej zmluvy, v textovej časti na rovnakej strane, na ktorej sa uzatvárajú zmluvné podmienky pre poskytnutú výšku úveru a podmienky jej vrátenia sa v samostatnej časti textu uvádza konkrétny advokát, ktorý má na základe plnomocenstva hájiť záujmy splnomocniteľa. Ako vyššie v rozsudku je uvedené, nie je možné jednoznačne vysloviť právny záver, že dlžník podpísaním úverovej zmluvy mienil uzavrieť aj zmluvu o plnomocenstve a už vonkoncom nie, že tým mal možnosť prejavíť svoju slobodnú vôľu pri výbere advokáta, ktorý háji jeho záujmy.

Ústava Slovenskej republiky garantuje ochranu vlastníckeho práva v či. 20.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že v zmluvách o úvere je použitá forma zabezpečenia úveru zabezpečovacím prevodom vlastníckeho práva k dlžníkovej nehnuteľnosti s doložkou, že v prípade, ak úver nebude dlžníkom do určitého dňa vrátený, nadobudne veriteľ „úplné“ vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Treba uviesť, že dojednanie prevodu práva, ako obligáčného zabezpečovacieho inštitútu má v zásade len funkciu zabezpečova-

ciu a nie funkciu uhradzovaciú. Zmluvné dojednanie, ktoré umožňuje zánik vlastníctva pôvodného vlastníka k nehnuteľnosti bez ohľadu na výšku zostatku nesplateného dlhu v Čase, keď sa prevod vlastníckeho práva na veriteľa stane nepodmienečným svojím účelom a obsahom, podľa názoru odvolacieho súdu obchádza zákon, a je teda v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatné.

Napokon Najvyšší súd poukazuje aj na to, že obchádzanie zákona spočíva i vo vylúčení záväzného pravidla zámerným použitím prostriedkov, ktoré sami o sebe nie sú zákonom zakázané a v dôsledku čoho vzniknutý stav z hľadiska pozitívneho práva sa javí ako nenapadnuteľný. Konanie „in fraudem legis“ predstavuje postup, keď sa niekto správa podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiaduci.

Zákon nevyklučuje uzavretie všetkých zmlúv použitých v predmetnej veci (zmluvu o úvere, zmluvu o zastúpení, záložnú zmluvu), tieto zmluvy však treba posúdiť aj v kontexte ich vzájomnej súvislosti, to znamená, čo týmito zmluvami sa mienilo dosiahnuť. V podstate týmito zmluvami sa môže dosiahnuť nie len zabezpečenie návratnosti poskytnutej sumy v navýšenej hodnote veriteľovi, ale aj možný prechod dlžníkovho vlastníctva k jeho celému nehnuteľnému majetku v nepochybne ďaleko väčšej hodnote, než je výška plnenia povinného z úverovej zmluvy. Preto aj odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom odporcu a súdu prvého stupňa, že týmto postupom zo strany navrhovateľa sa výrazne zasahuje do práv povinného vo výkone práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov, čo je v rozpore s dobrými mravmi.

Z horeuvedených dôvodov preto možno konštatovať, že rozhodnutie odporcu je v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak jeho rozhodnutie potvrdil. Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku stotožnil, námietkam navrhovateľa nevyhovel a napadnutý rozsudok podľa § 219 O. s. p. v spojení s § 246c O. s. p. ako vecne právny potvrdil.

Odvolací súd náhradu trov konania neúspešnému navrhovateľovi neprižnal (§ 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c O. s. p. a § 224 ods. 1 O. s. p.).